ROK VIII Wrzesień—Październik 1934 r. NUMER 9—10

Prenumerata półrocznie 3,00 zł. — Numer pojedyńczy 50 gr. Cena ogłoszeń wedle umowy.

CZASOPISMO ADWOKATÓW POLSKICH

DZIAŁ WOJEWÓDZTW ZACHODNICH

ORGAN ZWIĄZKU ADWOKATÓW POLSKICH

Wychodzi co miesiąc. Członkowie Związku A. P. otrzymują czasopismo bezpłatnie.

Komunikat Rady Adwokackiej w Poznaniu w sprawie Kasy Pośmiertnej przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Izby Adwokackiej w Poznaniu w dniu 28 stycznia 1934 r. powzięło uchwałę następującej treści:

Rada Adwokacka winna wypłacać w każdym wypadku śmierci adwokata wzgl. wykreślenia z powodu niezawinionej niemożności wykonywania zawodu kwotę 4000,— złotych do rąk pozostały po nim wdowy, żyjącej z nim w wspólnem gospodarstwie domowem, wzgl. do rąk adwokata, niemogącego bez swej winy swego zawodu wykonywać.

Jeżeli na wypadek śmierci wypłaty do rąk wdowy uskutecznić nie można, otrzymują zapomogę przedewszystkiem dzieci ślubne zmarłego, w braku ich zaś członkowie jego rodziny, którzy wykażą, iż zmarłym się opiekowali w czasie choroby lub byli na jego utrzymaniu.

W każdym wypadku zwrot kosztów pogrzebu otrzymują te osoby, które koszta pogrzebu poniosły i wysokość wydatków udowodnią.

Kwotę 4000,— zł osięga się w ten sposób, że w każdym takim wypadku członkowie Izby do lat 40 płacą 8,— zł, od 41—55 lat 10 zł, powyżej lat 55 12,— zł; ściągniętemi sumami administruje Rada.

Nadto uchwalono, aby Rada Adwokacka przygotowała do przyszłego Walnego Zgromadzenia projekt statutu kasy pogrzebowej i rozesłała ten projekt na 2 miesiące przed następnem Walnem Zgromadzeniem w celu przygotowania go w poszczególnych okręgach przez Delegatów Rady Adwokackiej.

W wykonaniu powyższych uchwał Rada Adwokacka ogłasza niniejszem:

1. Uwagi adwokata Dr. Stanisława Berkana z Poznania, wybranego na Nadzwyczajnem Walnem Zgromadzeniu z dnia 21 maja 1933 r. korreferentem dla spraw Statutu Kasy Pośmiertnej, pod tytułem „Ubezpieczenie zbiorowe adwokatów przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu na przypadek śmierci",

2. Projekt Statutu Kasy Pośmiertnej przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu,

3. Projekt umowy pomiędzy Izbą Adwokacką w Poznaniu a Bankiem Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta" w Poznaniu,

4. Projekt umowy pomiędzy Izbą Adwokacką w Poznaniu a Zakładem Ubezpieczeń na Życie w Poznaniu,

5. Statut Zapomóg Pośmiertnych Izby Adwokackiej w Warszawie uchwalony na Walnem Zgromadzeniu z dnia 21 kwietnia 1934 r.

celem umożliwienia PP. Członkom Izby Adwokackiej porównania poszczególnych systemów i poczynienia uwag.

Proszę, aby PP. Członkowie Izby Adwokackiej te swoje uwagi nadesłali najdalej do dnia 15 października 1934 r. i w ten sposób umożliwili Radzie Adwokackiej zajęcie stanowiska wobec tych uwag, systematyczne ich opracowanie i ewtl. opracowanie na podstawie tych uwag nowego ostatecznego projektu dla przedstawienia go na najbliższem Walnem Zgromadzeniu.

Dziekan Rady Adwokackiej
Dr. Kręglewski

Ubezpieczenie zbiorowe adwokatów przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu na przypadek śmierci.

Adwokat Dr. Stanisław Berkan z Poznania.

W Izbie Adwokackiej w Poznaniu dotąd niema statutowego zabezpieczenia adwokatów na przypadek śmierci członka Izby celem zapewnienia pozostałej rodzinie kosztów pogrzebu i zapomogi na pierwszy okres po śmierci członka Izby; jedynie na osatniem walnem zebraniu Izby uchwalono prowizorjum, polegające na ściąganiu składek od przypadku do przypadku (śmierci adwokatów).

Jednakże trwalszem jest urządzenie kasy pośmiertnej na podstawie szczegółowego regulaminu, obowiązującego członków Izby, a technicznie najdoskonalszą formą jest ubezpieczenie zbiorowe adwokatów na obwód danej Izby Adwokackiej w towarzystwie (zakładzie) ubezpieczeniowem; o systemie kasy pośmiertnej w własnym zarządzie Izby jest mowa w osobnym referacie, a celem poniższych uwag jest podanie szczegółów na przypadek ubezpieczenia adwokatów w towarzystwie ubezpieczeniowem w razie śmierci na określoną kwotę wypłacić się mającą rodzinie względnie osobie, wskazanej przez adwokata.

Że walne zebranie może zobowiązać członków Izby do uiszczania składek na cele ubezpieczenia pośmiertnego, a to w interesie godności stanu adwokackiego, wynika z art. 27 i art. 34-go, cyfra 4-ta, prawa o ustroju adwokatury, (porównaj również § 48 dawniejszej niemieckiej ordynacji adwokackiej i komentarz dr. dr. Friedländerów do dawniejszej (niem.) ordynacji adwokackiej); w szczególności walne zebranie może upoważnić Radę Adwokacką do zawarcia umowy o zbiorowe ubezpieczenie członków Izby w towarzystwie ubezpieczeniowem.

Ubezpieczenie takie obowiązuje zasadniczo wszystkich członków Izby, (zwolnienia ewentl. już ubezpieczonych adwokatów zastrzeżone), jako ubezpieczenie zbiorowe na specjalnie dogodnych warunkach, a mianowicie w kierunku wydatnego obniżenia składki oraz uproszczenia procedury, wedle specjalnie piśmiennej umowy Izby z towarzystwem ubezpieczeniowem, przyczem Izba albo przejmuje wobec towarzystwa gwarancję za członków, zalegających z opłatą składki, lub tylko kontroluje (przez radę adwokacką) w drodze nadzoru uiszczanie składek.

Zaznaczyć trzeba, że, gdy w Polsce izby adwokackie mają kasy pośmiertne we własnym zarządzie, na zachodzie Europy istnieje zwyczaj zbiorowego ubezpieczenia się adwokatów w towarzystwie ubezpieczeniowem.

Zachodzące różnice między jednym, a drugiem systemem (kasą pośmiertną w własnym zarządzie, a ubezpieczeniem zbiorowem w towarzystwie) są pokrótce następujące.

I. W przypadku prowadzenia kasy we własnym zarządzie:

a) brak odpowiedniego doświadczonego aparatu technicznego dla zarządu kasą;

b) ochrona ubezpieczeniowa jest słabsza, gdyż członkowie kasy, którzy zrzekli się adwokatury, lub zostali skreśleni z listy, tracą wszelkie prawa; oprócz tego nie mają roszczenia prawnego o wypłatę, gdyż z reguły w statucie zastrzeżono, że droga sądowa jest wyłączona;

c) wysokość stawki jest zmienna, zależnie od uchwał walnego zgromadzenia i zasobów kasy, ponadto składka jest krzywdząca dla młodszych członków jako wygórowana;

d) sprawa ściągania składek jest bolączką; znaczny procent zalegających; brak egzekutywy co do ściągania zaległych składek; członkowie regularnie płacący mają wrażenie, że płacą za innych, nie wiedząc, czy w późniejszym okresie starczy na wypłatę ich własnym rodzinom;

e) członkowie nie otrzymują i nie mogą zastawiać polis;

f) przedewszystkiem zachodzi kwestja wypłacalności kasy, której brak technicznych podstaw do uzgodnienia dochodu z rozchodem; wypłacalność kasy zależy od mniej lub więcej szczęśliwej konjunktury; z reguły kasa nie może sprostać znacznie zwiększonemu ryzyku w okolicznościach wyjątkowych, np. wojny, epidemji, lub znacznej depresji gospodarczej; zobowiązania kasy rosną w miarę postępu wieku członków i depresji gospodarczej w tempie szybszem od zwiększania się dochodów;

g) kasa niema żadnej reasekuracji, świadczenia kasy są wyrażane w walucie obiegowej; liczba członków jest z reguły za mała dla wyrównania ryzyka; wedle opinji lwowskiej Izby Adwokackiej z dnia 20. I. 1932 r. (w aktach generalnych Rady Adwokackiej w Poznaniu) kalkulacja dotycząca własnej kasy jest możliwa dopiero przy liczbie ubezpieczonych ponad 1000 osób; nie można zmienić tej okoliczności, że członkowie względnie ich rodziny otrzymują tylko zapomogę pośmiertną bez pretensji prawnej; gdyby kasa miała uznawać pretensję prawną, byłaby zakładem ubezpieczeniowym, podlegającym rozp. Prez. Rzpl. z dnia 26. I. 1928 r. o kontroli ubezpieczeń, Dz. Ust. nr. 9 za rok 1928, poz. 64, strona 120;

h) co do wysokości składki, płaconej przez członków kasy we własnym zarządzie, nadmienić jeszcze należy, że oprócz zwykłej składki wymagane jest poważne wpisowe, z reguły znacznie wyższe od wpisowego, płaconego w towarzystwach ubezpieczeniowch.

II. W przypadku ubezpieczenia się członków Izby Adwokackiej w towarzystwie ubezpieczeniowem członkowie korzystają z następujących uprawnień:

1. zakład odpowiada całym majątkiem, a oprócz tego jest włączonym do systemu międzynarodowej reasekuracji; zakład jest zobowiązany odkładać rezerwy techniczne wedle matematycznych obrachunków i doświadczeń lekarskich; zakład pozostaje pod stałą kontrolą Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, (we Warszawie, ul. Kopernika 36 ptr.). Zakład ma możność rozprzestrzenienia ryzyka na różne grupy ludności i strefy państwa, mając dość większą liczbę ubezpieczonych;

2. stanowisko członka pod względem prawnym jest o wiele silniejsze; członek opłaca na swoje własne ubezpieczenie; towarzystwo jest związane umową i składki nie może podwyższać; członek może dochodzić roszczeń na drodze

sądowej; polisę może zastawić celem uzyskania kredytu; niepłacenie składek przez innych członków nie wpływa zupełnie na wysokość składki i sumy pośmiertnej;

3. w razie niemożności punktualnej opłaty składki członek ma prawo wykupu lub zamiany ubezpieczenia na bezskładkowe, por. §§ 165, 173 i 176 ustawy o umowie ubezpieczeniowej z dnia 30. V. 1908, (Gesetz über den Versicherungsvertrag), dotąd obowiązującej w byłej dzielnicy pruskiej;

4. członkowie mogą zresztą w stosunku do towarzystwa ubezpieczeniowego sami określić wysokość sumy ubezpieczeniowej, zależnie od stanu majątkowego, przyczem ustrzedz się od dewaluacji przez zastrzeżenie wypłaty sumy złotego w złocie względnie w inny odpowiedni sposób;

5. ubezpieczenie w towarzystwie może być zawarte bez badania lekarskiego; interesującą jest kwestja składek;

6. w przypadku obecnego prowizorjum lub kasy pośmiertnej we własnym zarządzie jest ona mniej lub więcej otwartą, zależnie od każdorazowych uchwał walnych zebrań; w przypadku ubezpieczenia zbiorowego w towarzystwie ubezpieczeniowem taryfa jest o tyle jednolitą, że wszystkie towarzystwa zjeżdżają do minimum składki, dopuszczonego przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń; odróżnia się pozatem 2 kategorje składek; mianowicie składka, jeśli ubezpieczenie zawarto na czas życia członków Izby, jest wyższa, aniżeli, gdy ubezpieczenie zawarto na przypadek śmierci tylko w przeciągu określonej liczby lat, n. p. lat 5; wówczas składka jest znacznie niższa; ostatnia taryfa mogłaby być aktualna ze względu na obecny kryzys, nie oszczędzający i adwokatów; przekraczałoby ramy niniejszego artykułu podanie wszystkich taryf;

7. jednakże minimalna taryfa dla zbiorowego ubezpieczenia na przypadek śmierci w ciągu 5-ciu lat jest następującą:

wiek	składka roczna w złotych	wiek	składka roczna w złotych
(Od 1 000 — złotych zabezpieczonych)			
20	4,00		
21	4,00	41	11,10
22	4,00	42	11,90
23	4,00	43	12,70
24	4,10	44	13,70
25	4,10	45	14,80
26	4,20	46	16,00
27	4,30	47	17,30
28	4,50	48	18,60
29	4,70	49	20,00
30	5,00	50	21,60
31	5,30	51	23,30
32	5,70	52	25,20
33	6,20	53	27,20
34	6,70	54	29,40
35	7,30	55	31,80
36	7,90	56	34,40
37	8,50	57	37,20
38	9,10	58	40,20
39	9,70	59	43,50
40	10,40	60	47,00

Projekt Statutu Kasy Pośmiertnej przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu.

§ 1.

Przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu tworzy się fundusz specjalny z przeznaczeniem na zapomogi pośmiertne po członkach Izby Adwokackiej pod nazwą „Kasa Pośmiertna przy Izbie Adwokackiej w Poznaniu".

§ 2.

Z funduszu tego wypłaca się zapomogi pośmiertne. Wysokość zapomogi pośmiertnej wynosi 3000,— zł. Zapomogę w tej wysokości wypłaca się za członków zmarłych po 30. 9. 1935 r.

Przed tym terminem zwraca Kasa jedynie koszty faktyczne skromnego pogrzebu osobom, które te koszty poniosły, nie mniej jednakże jak 1000,— zł.

§ 3.

Fundusz Kasy Pośmiertnej tworzy Izba Adwokacka w Poznaniu z

a) odrębnego wpisowego do kasy pośmiertnej,

b) 25% wpisowego wniesionego przez nowo wstępującego adwokata, lub adwokata przenoszącego swą siedzibę z innej Izby Adwokackiej,

c) składek rocznych,

d) dodatkowych składek,

e) nadzwyczajnych wpływów.

§ 4.

Wpisowe do kasy pośmiertnej wynosi dla członków:

do lat 35	. . . .	100 zł
do 40 lat	. . . .	150 „
do 45 lat	. . . .	250 „
do 50 lat	. . . .	400 „
do 55 lat	. . . .	600 „
ponad 55 lat	. . . .	1200 „

§ 5.

Do Kasy Pośmiertnej Rada Adwokacka przekaże 25% wpisowego do Izby Adwokackiej, specjalne sumy uchwalone przez Walne Zgromadzenie lub wpłacone na ten cel przez członków Izby i osoby postronne.

§ 6.

Składka roczna wynosi 90,— zł.

Dodatkowe składki uchwala Walne Zgromadzenie w razie obniżenia się funduszów kasy poniżej kwoty 20 000 zł.

§ 7.

Fundusz ten stanowi część majątku Izby Adwokackiej bez odrębnej osobowości prawnej, winien jednak być osobno administrowany i lokowany.

§ 8.

Członkami Kasy są wszyscy adwokaci Izby Adwokackiej w Poznaniu.

Nie mają obowiązku należenia do Kasy członkowie Izby, którzy:

a) przekroczyli 55 rok życia,

b) pobierają emeryturę;

osoby te atoli mogą być przyjęte na wniosek własny w poczet członków Kasy.

§ 9.

Funduszem Kasy zarządza pod nadzorem Rady Adwokackiej osobna Komisja, w skład której wchodzi 2 adwokatów delegowanych corocznie z grona Rady Adwokackiej.

Przewodniczącego Komisji i zastępcę wyznacza Rada Adwokacka.

§ 10.

Wszelkie świadczenia Kasy uzależnione są od uprzedniego zapłacenia wpisowego.

Od sumy przypadającej do wypłaty tytułem pośmiertnego potrąca Kasa przedewszystkiem składki zaległe w Kasie pośmiertnej, przyczem jednak wypłacona być winna kwota conajmniej 1000,— zł.

Sposób ściągnięcia wpisowego i składek do Kasy Pośmiertnej ustali regulamin uchwalony przez Radę Adwokacką.

O ile członek Kasy Pośmiertnej zalega z 2 ratami kwartalnemi składek, Rada Adwokacka uprawniona jest na koszt członka ściągnąć składkę przez zaliczkę lub za pomocą inkasenta. W razie niewykupienia zaliczki, lub odmowy zapłacenia inkasentowi członek kasy traci prawo do zapomogi pośmiertnej do czasu uiszczenia zaległych składek. W razie jego śmierci kasa zwraca tylko sumę wpłaconych składek.

Do czasu uiszczenia zaległości składek prawa członka ulegają zawieszeniu od chwili odmowy wykupienia zaliczki.

§ 11.

Zapomogę pośmiertną wypłaca kasa osobie wskazanej w deklaracji przez członka złożonej.

O ile członek takiej deklaracji nie złożył lub wypłata w myśl deklaracji nie da się uskutecznić, następuje wypłata do rąk pozostałej po nim wdowy żyjącej z nim w wspólnem gospodarstwie domowem.

Jeżeli wypłaty do rąk wdowy uskutecznić nie można, otrzymują zapomogę przedewszystkiem dzieci ślubne zmarłego, w braku ich zaś członkowie jego rodziny, którzy wykażą, iż zmarłym się opiekowali w czasie choroby lub byli na jego utrzymaniu.

W każdym wypadku zwrot kosztów pogrzebu otrzymują te osoby, które koszta pogrzebu poniosły i wysokość wydatków udowodnią.

Decyzje Kasy są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu do Sądu Państwowego.

§ 12.

Roszczenia o zapomogę pośmiertną przedawniają się z upływem dwóch lat od śmierci członka Izby.

§ 13.

Zapomoga nie stanowi majątku zmarłego i nie jest częścią jego spadku jak również nie podlega zbyciu ani obciążeniu ani zajęciu.

§ 14.

Członkowie kasy, którzy zrzekli się adwokatury, przenieśli się do okręgu innej Izby, lub zostali skreśleni z listy, przestaną temsamem być członkami kasy z chwilą skreślenia z listy członków Izby i tracą prawo do funduszu jak i zwrotu wpłaconych składek.

Kasa może jednakże rodzinom takich b. członków przyznać zapomogę pośmiertną w wysokości rzeczywistych kosztów skromnego pogrzebu w razie śmierci członka w ciągu trzech lat od wykreślenia go.

§ 15.

Wszelkie zmiany przepisów niniejszych, ustalenie likwidacji kasy i sposobu likwidacji kasy uchwala Walne Zgromadzenie Izby, przyczem dla ważności uchwał w sprawach objętych niniejszym przepisem konieczna jest większość głosów Walnego Zgromadzenia Izby i większość głosów członków Kasy Pośmiertnej uprawnionych do głosowania a obecnych na danem Walnem Zgromadzeniu Izby Adwokackiej.

§ 16.

Statut niniejszy obowiązuje od 1 stycznia 1935 r.

Projekt umowy z Vestą.

§ 1.

W warunkach niniejszej umowy może każdy członek Związku ubezpieczyć się na życie z badaniem lub bez badania lekarskiego jeżeli jest zupełnie zdrów i dziedzicznie nie obciążonym i w chwili złożenia wniosku o ubezpieczenie nie przekroczył maksymalnej granicy wieku, która wynosi 60 lat przy ubezpieczeniu z badaniem lekarskiem, a 55 lat przy ubezpieczeniach bez badania lekarskiego. Związek i jego Zarząd zobowiązuje się propagować wśród członków Związku usilnie idee zawierania w „Veście" ubezpieczeń według niniejszej umowy.

§ 2.

W chwili zawarcia niniejszej umowy winno ubezpieczyć się conajmniej 25 członków Związku, lecz nie mniej niż 25% ich ogólnej liczby. Związek zobowiązuje się do poczynienia wszelkich starań, ażeby powyższemu warunkowo stało się zadość i dostarczyć „Veście" kompletny spis członków, który będzie bieżąco uzupełniał.

§ 3.

Każdy członek Związku, zgłaszający się do ubezpieczenia, winien własnoręcznie według najlepszej woli i wiedzy wypełnić dokładnie formularz wnioskowy i również własnoręcznie go podpisać, a przy ubezpieczeniach z badaniem lekarskiem nadto poddać się badaniu u lekarza przez „Vestę" wskazanego.

Wnioski osób, które wskutek swego wieku, stanu zdrowia lub innych ważnych przyczyn nie nadają się do ubezpieczenia na normalnych warunkach, „Vesta" może odrzucić wzgl. zaproponować osobom tym ubezpieczenie na warunkach obostrzonych.

Umowa ubezpieczenia obejmuje, (tu wymienia się odnośne kombinacje wzgl. taryfy ubezpieczeniowe).

§ 4.

O ile specjalne warunki niniejszej umowy nie zawierają postanowień odmiennych, to dla ubezpieczeń zawieranych na podstawie niniejszej umowy obowiązują ustanowione przez „Vestę“ ogólne warunki ubezpieczeń na życie z badaniem lekarskiem wzgl. bez badania lekarskiego.

Ubezpieczającym, w myśl tychże warunków, jest poszczególny członek Związku, wnoszący o ubezpieczenie.

§ 5.

Ubezpieczenia według niniejszej umowy zawierają się na podstawie załączonych specjalnych taryf grupowych, odpowiadających kombinacjom wyszczególnionym w § 3 niniejszej umowy. Każdy ubezpieczający się członek opłaca składkę obliczoną indywidualnie zależnie od wieku, kombinacji ubezpieczeniowej i czasokresu. Na każde ubezpieczenie wystawia się osobną polisę.

§ 6.

Ubezpieczeni członkowie opłacają składki bezpośrednio do „Vesty“ pod wskazanym im adresem. „Vesta“ nie ma obowiązku posyłania inkasentów i t. p.

§ 7.

Dla niniejszej umowy grupowej obowiązują przepisy, jakie Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń wydał wzgl. w przyszłości wyda w zakresie grupowych ubezpieczeń.

§ 8.

Umowę niniejszą zawiera się na czas nieograniczony z prawem dla każdej ze stron rozwiązania jej za uprzedniem wymówieniem 6 miesięcy naprzód listem poleconym i to na koniec roku kalendarzowego.

§ 9.

Na czas trwania niniejszej umowy Związek zobowiązuje się nie zawierać z żadnym innym zakładem ubezpieczeń umowy w zakresie ubezpieczeń na życie.

§ 10.

W razie wypowiedzenia niniejszej umowy lub rozwiązania Związku, jak również w razie utracenia przezeń osobowości prawnej, dalej w razie wystąpienia lub wykluczenia poszczególnego członka ze Związku, korzyści i ulgi przewidziane w niniejszej umowie zostają cofnięte, a odnośnym ubezpieczającym przysługiwać będzie prawo kontynuowania ubezpieczeń na warunkach ubezpieczeń jednostkowych i za opłatą zwykłych składek taryfowych obowiązujących dla jednostkowych ubezpieczeń.

§ 11.

Niniejsza umowa wchodzi w życie z dniem podpisania jej przez obie strony.

§ 12.

Umowę niniejszą spisano w dwóch równobrzmiących egzemplarzach, z których jeden zostaje w aktach „Vesty“. Do każdego z tych egzemplarzy umowy załącza się po egzemplarzu:

Oferta Vesty dla Rady Adwokackiej w Poznaniu.

Taryfa składek minimalnych na grupowe ubezpieczenie na wypadek śmierci. Bez badania lekarskiego — z udziałem w nadwyżkach bilansowych.

Do poniższych składek dochodzą opłaty skarbowe, których wymiar wynosi obecnie 2,2% składki.

Wiek	Składka roczna %	Wiek	Składka roczna %
20	18,80		
21	19,20	41	32,70
22	19,60	42	33,80
23	20,—	43	35,—
24	20,40	44	36,30
25	20,80	45	37,60
26	21,30	46	39,—
27	21,80	47	40,50
28	22,30	48	4210
29	22,90	49	43,80
30	23,50	50	45,60
31	24,10	51	47,60
32	24,80	52	49,60
33	25,50	53	51,70
34	26,20	54	54,—
35	27,—	55	56,50
36	27,80	56	59,10
37	28,70	57	61,80
38	29,60	58	64,70
39	30,60	59	67,90
40	31,60	60	71,20

Projekt umowy

między Izbą Adwokacką w Poznaniu działającą przez Radę Adwokacką — w skróceniu Izba — a Zakładem Ubezpieczeń na Życie w Poznaniu, działającą przez naczelnego dyrektora — w skróceniu Zakład — o grupowe ubezpieczenie na życie członków Izby.

§ 1.

Na podstawie niniejszej umowy Izba ubezpiecza na życie w Zakładzie wszystkich swych członków bez badania lekarskiego. Zakład jest obowiązany przyjąć ubezpieczenie wszystkich członków.

Każde poszczególne ubezpieczenie jest samodzielnym stosunkiem prawnym.

Rok ubezpieczenia dla każdego ubezpieczonego jest równy i biegnie od...........

§ 2.

Członkowie Izby przedkładają podpisane przez siebie deklaracje na formularzu Zakładu i podają w nich prawdziwie i dokładnie wszystko, co jest istotne dla ryzyka, które Zakład ma przyjąć; pozatem przedkładają dokument urodzenia celem dokładnego stwierdzenia wieku; jeżeli metryki członek Izby nie przedłoży, może Zakład domagać się jej przedłożenia w wypadkach przewidzianych § 12. W razie złego stanu zdrowotnego ubezpieczonego członka Izby, Zakład może podwyższyć składkę roczną nie więcej niż o 5% sumy ubezpieczenia.

Izba może wyłączać z ubezpieczenia członków liczących ponad 60 lat.

§ 3.

Ubezpieczony członek Izby otrzymuje od Zakładu dokument zwany polisą, na którym podpisy wolno odtwarzać mechanicznie.

§ 4.

Suma ubezpieczenia wynosi dla każdego ryzyka 3 000,— zł w zł.

§ 5.

Odpowiedzialność Zakładu zaczyna się z chwilą otrzymania pierwszej składki, jednakże nie wcześniej niż z chwilą, podaną w polisie jako początek ubezpieczenia. Jeżeli wówczas ubezpieczony już nie żyje, odpowiedzialność Zakładu nie rozpoczyna się.

§ 6.

Wysokość składki ustala Zakład według załączonych taryf, zależnie od wieku ubezpieczonego. Przy ustalaniu wysokości składki przyjmuje się rozpoczęty rok życia za cały, jeśli w dniu podanym w polisie jako początek ubezpieczenia upłynęło więcej niż 6 miesięcy.

Jeżeli wiek podano za nisko lub za wysoko, podwyższa lub obniża się wysokość składki, stosownie do zmienionego wieku.

Składki opłaca się miesięcznie zgóry. Przy wypłacie sumy ubezpieczenia potrąca się niezapłacone raty do końca bieżącego roku ubezpieczenia. Izba winna zapłacić pierwszą składkę niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o jej wysokości.

Składki płatne po rozpoczęciu ubezpieczenia należy wpłacać w ciągu miesiąca od dnia ich płatności przez P. K. O. lub do rąk osoby posiadającej kwit składkowy. Kwit składkowy winien zawierać mechanicznie odtworzony podpis naczelnego dyrektora Zakładu. Osoba odbierająca składkę podpisuje kwit z podaniem daty. Odcinek P. K. O. jest równorzędnym dowodem wpłacenia składki.

Składkę od poszczególnego ubezpieczenia oblicza Zakład co rok: składka ta równa się sumie taryfowych składek od wszystkich ubezpieczeń obliczonych według stanu w chwili zawarcia danego ubezpieczenia, podzielonej przez ilość ubezpieczeń. Przytem nie uwzględnia się podwyżek z § 2; podwyżki te dolicza się indywidualnie do poszczególnej składki.

§ 7.

Jeśli nie zapłacono w terminie jednej ze składek następnych, może Zakład wezwać ubezpieczonego do zapłaty zaległej składki.

Jeśli nie zapłacono składek conajmniej za 3 miesiące, może Zakład żądać odsetek za zwłokę w wysokości ustawowej. Równocześnie Zakład winien zawiadomić Izbę o tej zaległości.

Jeśli nie zapłacono składek za 6 miesięcy, Zakład wzywa Izbę pisemnie do zapłacenia zaległości wraz z odsetkami i kosztami upomnień, wyznaczając w tym celu

dwutygodniowy termin dodatkowy od daty wezwania i wskazując na skutki dalszej zwłoki.

Jeśli z upływem dodatkowego terminu składki za conajmniej 6 miesięcy nie zapłacono, powstają następujące skutki:

a) jeżeli ubezpieczenie nie trwało jeszcze trzech lat lub nie opłacono jeszcze za ten okres składek, Zakład na wypadek śmierci ubezpieczonego jest wolny od obowiązku wypłaty sumy ubezpieczenia; Zakład może pozatem ubezpieczenie wypowiedzieć ze skutkiem natychmiastowym; w każdym razie Zakład może domagać się zapłaty zaległych składek wraz z odsetkami za zwłokę i kosztami oraz składek za rok ubezpieczenia bieżący w chwili upomnienia, jednakże nie ponad jednoroczną składkę;

b) jeżeli ubezpieczenie trwało conajmniej trzy lata i składki za ten okres zapłacono, może Zakład wypowiedzieć ubezpieczenie również ze skutkiem natychmiastowym. Przez wypowiedzenie ubezpieczenie zamienia się równocześnie na ubezpieczenie bezskładkowe, t. zn. wolne od opłaty składek ze zmniejszoną sumą ubezpieczenia, obliczoną według zasad § 8 ust. 4. W razie śmierci ubezpieczonego w czasie zwłoki, jednakże przed wypowiedzeniem, Zakład wypłaca tylko to, co musiałby wypłacić, gdyby był wypowiedział ubezpieczenie na dzień śmierci.

Skutki wypowiedzenia upadają jeśli cała zaległość zostanie zapłacona wprost do Zakładu w ciągu miesiąca po wypowiedzeniu, a ubezpieczony w tej chwili jeszcze żyje.

Poszczególne ubezpieczenie prawomocnie wypowiedziane przez Zakład z powodu zaległości musi być na żądanie Izby ponownie zawarte, o ile zostaną zapłacone wszystkie składki zaległe i składki za czas trwania wypowiedzenia z odsetkami i kosztami i o ile na podstawie wówczas obowiązkowego badania lekarskiego, lekarz Zakładu stwierdzi, że stan zdrowia członka w czasie trwania wypowiedzenia nie uległ znacznemu pogorszeniu. Koszty badania lekarskiego ponosi badany.

§ 8.

Umowę niniejszą zawiera się na czas nieograniczony. Izba może umowę rozwiązać bez podania przyczyny za uprzedniem wymówieniem 6-miesięcznem listem poleconym i to na koniec roku ubezpieczenia. Zakład może umowę wypowiedzieć tylko wówczas, jeśli Izba nie ubezpieczy wszystkich swych istniejących lub w przyszłości wstępujących członków w Zakładzie lub jeśli zalegałaby składka od więcej niż 30% wszystkich członków za conajmniej 6 miesięcy.

W razie wypowiedzenia niniejszej umowy wypłaca Zakład Izbie wartość wykupu poszczególnego ubezpieczenia, jeśli trwało ono conajmniej 3 lata i składki za ten czas zapłacono. Na żądanie Izby jest Zakład zobowiązany do zmiany poszczególnego ubezpieczenia na ubezpieczenie bezskładkowe w miejsce wypłaty wartości wykupu.

Wartość wykupu z poszczególnego ubezpieczenia wynosi 70% pełnej rezerwy składek obliczonej na koniec bieżącego kwartału ubezpieczenia. Jeżeli jednakże pełna rezerwa składek przewyższa 50% sumy ubezpieczenia, to do powyższych 70% rezerwy składek dodaje się tyle procentów, o ile pełna rezerwa składek przewyższa 50% sumy ubezpieczenia; wartość wykupu nie może w żadnym wypadku przewyższać 95% pełnej rezerwy składek. Dla ubezpieczeń za jednorazową składką i ubezpieczeń bezskładkowych wartość wykupu wynosi zawsze 95% pełnej rezerwy składek.

Przy zamianie poszczególnego ubezpieczenia na bezskładkowe uważa się wartość wykupu za jednorazową składkę netto; suma ubezpieczenia odpowiadająca tej jednorazowej składce jest sumą ubezpieczenia bezskładkowego. Od wykupu potrąca się zaległe składki, zaliczki (pożyczki), odsetki i koszty.

Suma ubezpieczenia bezskładkowego musi wynosić conajmniej zł 50,—, w przeciwnym razie Zakład wypłaca wartość wykupu.

Pobranie zaliczki na poczet świadczeń Zakładu jest dozwolone ubezpieczonemu tylko za zgodą Izby. Zaliczkę oprocentowuje się w wysokości dyskonta Banku Polskiego, nie niżej $5^1/_2$%; odsetki są płatne półrocznie zgóry. Pobranie zaliczki należy uwidocznić na polisie. Zaliczka nie może przewyższać 90% wartości wykupu, ustalonej w myśl § 8 ust. 3. Zaliczkę (pożyczkę) wraz z odsetkami wolno każdego czasu zwrócić w całości lub częściowo. Jeżeli odsetek od zaliczki nie zapłacono w terminie, stosuje się odpowiednio przepisy § 7.

Zaliczkę wraz z odsetkami i kosztami Zakład potrąca z wartości wykupu względ-

nie odpowiednio obniża sumę ubezpieczenia bezskładkowego.

W razie wypowiedzenia umowy niniejszej przez Izbę lub Zakład, mogą członkowie Izby nadal korzystać z niniejszej umowy, o ile conajmniej 25 członków złączy się w nową grupę. Jeśli ubezpieczony członek wystąpi lub zostanie wykluczony z Izby, może nadal korzystać z niniejszej umowy tylko za zgodą Izby. Jeśli Izba tej zgody nie wyrazi, może ubezpieczony kontynuować swe ubezpieczenie tylko na warunkach jednostkowych za opłatą indywidualnych składek taryfowych Zakładu, lub też pobrać wartość wykupu względnie zamienić ubezpieczenie na bezskładkowe według przepisów § 8 ust. 4.

§ 9.

Jeżeli ubezpieczony przy zawarciu, zmianie lub wznowieniu swej umowy zamilczał lub podał fałszywie znaną sobie okoliczność istotną dla wymiaru składki, to Zakład podwyższa składkę stosownie do przepisów § 2 i może żądać wyrównania już zapłaconych składek za ubiegły okres conajwyżej 5-letni. W razie wątpliwości uważa się za istotne przedewszystkiem wszelkie te okoliczności, o które Zakład zapytywał wyraźnie i niedwuznacznie zapomocą kwestjonarjusza lub w innej formie pisemnej.

Zakład nie ma prawa odstąpić od umowy lub zaczepić ją nawet w razie podstępnego zamilczenia. Natomiast wypłaca Zakład tylko $^1/_3$ sumy ubezpieczenia, jeżeli ubezpieczony umrze w pierwszym roku ubezpieczenia, a $^2/_3$ sumy ubezpieczenia, jeżeli ubezpieczony umrze w drugim roku ubezpieczenia, rezygnując wtenczas z wyrównania składki. W dalszych latach Zakład wypłaca całą sumę ubezpieczenia, potrącając wyrównanie składek.

§ 10.

Odpowiedzialność w razie wojny. Ryzyko wojenne.

Umowa ubezpieczenia obejmuje również wypadki śmierci spowodowane wojną, jeżeli pierwszą składkę zapłacono co najmniej miesiąc przed wypowiedzeniem wojny lub rozpoczęciem działań wojennych.

Za wypadek śmierci spowodowany wojną uważa się śmierć uczestników wojny lub tych osób nieuczestniczących w wojnie, które zmarły wskutek działań wojennych jednej ze stron wojujących. Wypadek śmierci, który nastąpił po upływie 6 miesięcy od zawarcia pokoju lub w razie niezawarcia pokoju, po upływie jednego roku od ukończenia działań wojennych, nie jest wypadkiem śmierci spowodowanym wojną.

Jeżeli skutkiem wypadków śmierci spowodowanych wojną ryzyko składki roku sprawozdawczego oraz fundusz wojenny nie wystarczą na wypłacenie sum ubezpieczenia, to na pokrycie pozostałej straty na śmiertelności Zakład rozpisze dopłatę. Dopłatę pobiera się od wszystkich umów ubezpieczenia istniejących w chwili uchwalenia dopłaty. Dopłata nie dotyczy umów, które w myśl ust. 1 nie obejmują wypadków śmierci spowodowanych wojną. Wysokość dopłaty od poszczególnej umowy oblicza się w stosunku do sumy ubezpieczenia w chwili uchwalenia dopłaty. Dopłata w poszczególnym roku obrachunkowym nie może przekroczyć $1^1/_2\%$ sumy ubezpieczenia, można ją jednak ponawiać aż do wyrównania całej straty powstałej wskutek wypadków śmierci spowodowanych wojną. Dopłata winna być wpłacona w ciągu miesiąca od wysłania wezwania; dopłatę nieuiszczoną w tym terminie uważa się za zaliczkę udzieloną ubezpieczającemu (§ 8 ust. 6).

Postanowienia niniejszego paragrafu mogą być zmienione za zgodą Ministerstwa Skarbu (Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń) z mocą obowiązującą dla już zawartych umów.

§ 11.

Świadczenia.

Miejscem świadczenia dla obu stron są biura Zakładu w Poznaniu.

Na wniosek uprawnionego do odbioru Zakład przekazuje przypadającą do wypłaty kwotę na jego koszt.

Po nadejściu wszystkich dokumentów wymienionych w § 12 Zakład wypłaca niezwłocznie całą sumę ubezpieczenia.

§ 12.

Do żądania z umowy ubezpieczenia jakiegokolwiek świadczenia od Zakładu, jest uprawniony tylko ubezpieczony lub osoba przez niego wyznaczona. W szczególności niema tego prawa Izba, o ile nie zgodzi się na to ubezpieczony, lub Izba nie wykaże się innem uprawnieniem.

Kto z umowy ubezpieczenia żąda jakiegokolwiek świadczenia od Zakładu, winien przedłożyć polisę oraz ostatni kwit składkowy. Pozatem może Zakład żądać przedłożenia metryki, jeżeli członek Izby nie przedłożył jej już stosownie do § 2.

O śmierci ubezpieczonego należy zawiadomić Zakład niezwłocznie (bez zawinionej zwłoki).

Prócz wyżej wskazanych dowodów należy przedłożyć:

a) urzędowy dowód śmierci,

b) wyczerpujące świadectwo lekarza, który leczył ostatnio zmarłego, lub inne świadectwo lekarskie albo urzędowe, o ile zmarły nie był w opiece lekarskiej; świadectwa te winny podać przyczynę śmierci, początek i przebieg śmiertelnej choroby ubezpieczonego oraz bliższe szczegóły o śmierci,

c) zlecenie Izby do Zakładu na wypłacenie sumy ubezpieczenia.

Zakład może żądać potrzebnych dalszych dowodów lub przeprowadzić sam dochodzenia. Na żądanie Zakładu muszą być podpisy na dokumentach oraz kwitach uwierzytelnione.

Jeżeli z świadectwa lekarskiego wynika uzasadnione podejrzenie, że ubezpieczony uchybił obowiązkowi z § 2 Zakład może celem zabezpieczenia sobie skutków § 9 narazie wstrzymać wypłatę:

a) $^2/_3$ sumy ubezpieczenia, jeżeli śmierć nastąpi w pierwszym roku ubezpieczenia,

b) $^1/_3$ sumy ubezpieczenia, jeżeli śmierć nastąpi w drugim roku ubezpieczenia,

c) kwoty potrzebnej na wyrównanie składek, jeżeli śmierć nastąpiła po upływie 2 lat ubezpieczenia.

Po wyjaśnieniu podejrzeń nastąpi bezzwłocznie ewentualna wypłata wstrzymanej reszty.

§ 13.

Miejscem świadczenia dla obu stron są biura Zakładu w Poznaniu. Na wniosek uprawnionego do odbioru, Zakład przekazuje przypadającą do wypłaty kwotę na jego koszt.

Po nadejściu wszystkich dokumentów wymienionych w § 12 Zakład wypłaca niezwłocznie całą sumę ubezpieczenia. Jeśli Zakład mimo nadejścia wszystkich dokumentów wypłaty z jakiejkolwiek przyczyny nie dokona, jest obowiązany płatną sumę ubezpieczenia oprocentować po upływie miesiąca od dnia, w którym dokumenty nadeszły do Zakładu. Stopa oprocentowania wynosi 1% poniżej dyskonta Banku Polskiego, nie wyżej jednakże niż 5%. W razie zawinionej przez Zakład zwłoki, wypłaca się odsetki ustawowe.

§ 14.

Zakład wysyła wszelkie swe oświadczenia do Izby pod jej ostatnim znanym Zakładowi adresem. List polecony uważa się za doręczony z tą chwilą, w której poczta starała się, choćby bezskutecznie, doręczyć go Izbie pod jej adresem.

Wszelkie oświadczenia i doniesienia składane wobec Zakładu może Zakład uznać za prawnie nieskuteczne, o ile nie nastąpiły w formie pisemnej.

§ 15.

Jeśli ubezpieczony wyznaczył osobę trzecią jako uprawnioną do otrzymania sumy ubezpieczenia, nabywa ona prawa do niej dopiero z chwilą śmierci ubezpieczonego. Do tej chwili może ubezpieczony swobodnie rozporządzać ubezpieczeniem, w szczególności może wyznaczenie osoby trzeciej jako uprawnionej odwołać lub zmienić. Ubezpieczony może też wyznaczyć osobę trzecią nieodwołalnie. W tym przypadku nabywa ona prawa do świadczeń Zakładu natychmiast, nieodwołalnie i zmiana może nastąpić tylko za jej zgodą.

§ 16.

Opłaty dodatkowe.

Wszelkie publiczne opłaty, które należy uiścić od umowy ubezpieczenia, ponosi ubezpieczający.

§ 17.

Utrata dowodu ubezpieczenia (polisy).

Jeżeli polisa uległa zniszczeniu lub zaginęła, Zakład na żądanie wystawia duplikat, może jednakże domagać się, by polisa poprzednia została sądownie umorzona lub utrata jej została dostatecznie wykazana. W tym przypadku na żądanie Zakładu winno nastąpić odpowiednie ogłoszenie w czasopismach wyznaczonych przez Zakład. Koszty ponosi wnioskodawca i winien je na żądanie Zakładu zapłacić zgóry.

§ 18.

Ograniczenie wniesienia skargi. Właściwość sądu. Przedawnienie.

Jeżeli Zakład odmówi świadczenia a uprawniony nie dochodzi go sądownie w ciągu 6 miesięcy, Zakład jest wolny od obowiązku świadczenia. Okres ten rozpoczyna się z chwilą doręczenia pisemnej odmowy świadczenia, o ile Zakład równocześnie wskaże na termin i skutki prawne zaniedbania tego terminu.

Wszelkie skargi przeciw ubezpieczającemu, wynikłe ze stosunku ubezpieczenia, podlegają orzecznictwu sądu, który jest sądem powszechnym ubezpieczającego. Dla skarg przeciw Zakładowi, wynikłych ze stosunku ubezpieczenia, właściwy jest sąd w siedzibie Zakładu, względnie oddziału Zakładu, przez który ubezpieczenie przyszło do skutku.

Prawa wynikające z umowy ubezpieczenia przedawniają się po pięciu latach. Przedawnienie rozpoczyna się z końcem tego roku kalendarzowego, w którym można było domagać się świadczenia.

Obowiązujące dla umowy przepisy prawne.

Dla umowy zawartej na podstawie niniejszych warunków stosuje się przepisy prawne, obowiązujące na terenie b. zaboru pruskiego.

Statut zapomóg pośmiertnych Izby Adwokackiej w Warszawie

uchwalony na Walnem Zebraniu członków Izby z dnia 21 kwietnia 1934 r.

I. Charakter funduszu zapomóg pośmiertnych i jego uczestnicy.

§ 1. Fundusz zapomóg pośmiertnych Izby Adwokackiej Warszawskiej, poniżej „funduszem" zwany, jest przeznaczony na udzielanie zapomóg:

a) najbliższemu otoczeniu uczestnika funduszu w wypadku jego śmierci, lub

b) samemu uczestnikowi w wypadku wykreślenia go z listy adwokatów wskutek trwałej niezdolności do wykonywania zawodu, wywołanej upadkiem sił fizycznych lub umysłowych (art. 46 p. 7 prawa o ustroju adwokatury).

§ 2. Fundusz administrowany będzie oddzielnie od pozostałego majątku Izby i nie może być nawet czasowo używany na cele inne niż przewidziane w § 1.

§ 3. Uczestnikami funduszu stają się wszyscy adwokaci, wpisani na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej, z wyjątkami przewidzianemi w §§ 4 i 5.

§ 4. Adwokaci w wieku ponad 55 lat, wpisani po dniu 1 stycznia 1934 r. na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej, nie będą uczestnikami funduszu.

§ 5. Adwokaci, pobierający emeryturę z innych funduszów (art. 27 prawa o ustroju adwokatury), wpisani na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej po wejściu w życie niniejszego statutu, staną się uczestnikami funduszu tylko wówczas, jeśli zgłoszą swoje przystąpienie do funduszu w ciągu jednego miesiąca od dnia wpisania ich na listę oraz uiszczą przy zgłoszeniu wpis jednorazowy, zgodnie z § 10.

Adwokaci, których prawo do emerytury zostanie ustalone po wpisaniu ich na listę adwokatów, mogą się zrzec uczestnictwa w funduszu w ciągu miesiąca od dnia ustalenia ich prawa do emerytury; w tym wypadku otrzymają zwrot wpisu jednorazowego.

Adwokaci, pobierający emeryturę z innych funduszów, wpisani na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej przed wejściem w życie niniejszego statutu, którzy zwolnili się od udziału w dotychczasowym funduszu zapomóg pośmiertnych, nie są uczestnikami funduszu.

§ 6. Uczestnictwo w funduszu ustaje z chwilą, gdy uczestnik przestaje być członkiem Izby Adwokackiej Warszawskiej.

W razie jednak, gdy uczestnik, pozostając adwokatem, przeniesie swoją siedzibę do okręgu innej Izby Adwokackiej w Polsce, lub też gdy mianowany zostanie sędzią, prokuratorem, podprokuratorem lub funkcjonarjuszem państwowym lub samorządowym, służy mu prawo pozostania nadal uczestnikiem funduszu, jeśli w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia go o wykreśleniu

z listy adwokatów złoży Radzie Adwokackiej pisemne oświadczenie o kontynuowaniu uczestnictwa.

Uczestnik funduszu, nie będący członkiem Izby Adwokackiej Warszawskiej, traci uczestnictwo, jeśli mimo upomnienia zalegać będzie ze składkami na fundusz za czas dłuższy aniżeli 6 miesięcy.

Osobie, która przestała być uczestnikiem funduszu, Główna Komisja Zapomogowa (§ 23) zwróci wedle swego wyboru albo wpis jednorazowy, przez daną osobę wpłacony, albo też kwotę, przypadającą z podziału funduszu rezerwowego (§ 29) w dniu ustania uczestnictwa przez liczbę uczestników funduszu w tejże dacie. Z sumy podlegającej zwrotowi potrąca się ewentualne zaległości uczestnika na rzecz Izby Adwokackiej Warszawskiej.

II. Obowiązki uczestnika funduszu.

§ 7. Uczestnik funduszu powinien regularnie wpłacać składki miesięczne w wysokości ustalonej dla grupy, do której należy.

Do grupy I należą uczestnicy do ukończenia 30 roku życia.

Do grupy II należą uczestnicy w wieku od 30 lat do ukończenia 35 roku życia.

Do grupy III należą uczestnicy w wieku od 35 lat do ukończenia 40 roku życia.

Do grupy IV należą uczestnicy w wieku od 40 lat do ukończenia 45 roku życia

Do grupy V należą uczestnicy w wieku od 45 lat do ukończenia 50 roku życia.

Do grupy VI należą uczestnicy w wieku ponad 50 lat.

Uczestnicy zaliczeni zostają do jednej z powyższych grup zależnie od wieku w dniu wpisania ich na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej i przechodzą z jednej grupy do drugiej z początkiem roku obrachunkowego (§ 31), następującego po roku, w którym ukończą wiek, uzasadniający zmianę grupy.

Uczestników, którzy ukończyli 65 rok życia, Rada Adwokacka zwolni na ich żądanie od obowiązku opłacania składek.

§ 8. Składka na fundusz wynosi za każdy miesiąc kalendarzowy:

dla uczestników grupy I 12,— zł w złocie
dla uczestników grupy II 15,— zł w złocie
dla uczestników grupy III 18,— zł w złocie
dla uczestników grupy IV 20,— zł w złocie
dla uczestników grupy V 23,— zł w złocie
dla uczestników grupy VI 25,— zł w złocie.

Jeśli uczestnictwo w funduszu powstało w ostatniej dekadzie miesiąca kalendarzowego, składkę oblicza się dopiero od następnego miesiąca. Jeśli uczestnictwo w funduszu ustało w pierwszej dekadzie miesiąca, składkę oblicza się tylko do końca ostatniego ubiegłego miesiąca. Pozatem liczy się rozpoczęte miesiące kalendarzowe za pełne.

§ 9. Składka płatna jest do dnia piętnastego każdego miesiąca kalendarzowego.

W wyjątkowych wypadkach Główna Komisja Zapomogowa może na uzasadniony wniosek odroczyć termin płatności składek.

§ 10. Uczestnicy funduszu, wpisywani na listę adwokatów po wejściu w życie niniejszego statutu, zobowiązani będą wpłacać wpis jednorazowy na fundusz zapomóg pośmiertnych w następującej wysokości.

Uczestnicy w wieku do ukończenia 30 lat 100 złotych w złocie
w wieku ponad 30 lat do ukończenia 31 lat 280 złotych w złocie
w wieku ponad 31 lat do ukończenia 32 lat 460 złotych w złocie
w wieku ponad 32 lat do ukończenia 33 lat 640 złotych w złocie
w wieku ponad 33 lat do ukończenia 34 lat 820 złotych w złocie
w wieku ponad 34 lat do ukończenia 35 lat 1000 złotych w złocie
w wieku ponad 35 lat do ukończenia 36 lat 1306 złotych w złocie
w wieku ponad 36 lat do ukończenia 37 lat 1532 złotych w złocie
w wieku ponad 37 lat do ukończenia 38 lat 1748 złotych w złocie
w wieku ponad 38 lat do ukończenia 39 lat 1964 złotych w złocie
w wieku ponad 39 lat do ukończenia 40 lat 2180 złotych w złocie
w wieku ponad 40 lat do ukończenia 41 lat 2520 złotych w złocie
w wieku ponad 41 lat do ukończenia 42 lat 2760 złotych w złocie
w wieku ponad 42 lat do ukończenia 43 lat 3000 złotych w złocie
w wieku ponad 43 lat do ukończenia 44 lat 3240 złotych w złocie
w wieku ponad 44 lat do ukończenia 45 lat 3480 złotych w złocie
w wieku ponad 45 lat do ukończenia 46 lat 3856 złotych w złocie

w wieku ponad 46 lat do ukończenia 47 lat 4132 złotych w złocie

w wieku ponad 47 lat do ukończenia 48 lat 4408 złotych w złocie

w wieku ponad 48 lat do ukończenia 49 lat 4684 złotych w złocie

w wieku ponad 49 lat do ukończenia 50 lat 4960 złotych w złocie

w wieku ponad 50 lat do ukończenia 51 lat 5360 złotych w złocie

w wieku ponad 51 lat do ukończenia 52 lat 5660 złotych w złocie

w wieku ponad 52 lat do ukończenia 53 lat 5960 złotych w złocie

w wieku ponad 53 lat do ukończenia 54 lat 6260 złotych w złocie

w wieku ponad 54 lat do ukończenia 55 lat 6560 złotych w złocie

Były uczestnik funduszu zapomóg pośmiertnych, bądź to na zasadach niniejszego, bądź też dotychczasowego statutu przy ponownem wpisaniu na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej może zamiast wpisu jednorazowego wpłacić sumę wszystkich składek, które przypadałyby od niego za czas nieuczestniczenia w funduszu zapomóg pośmiertnych.

§ 11. Wpis jednorazowy na fundusz powinien być wpłacony w całości przy wpisaniu uczestnika na listę adwokatów Izby Adwokackiej Warszawskiej; termin ten nie może być odroczony.

§ 12. Zawieszenie adwokata w czynnościach zawodowych nie zwalnia od obowiązku uiszczania składek.

§ 13. O wypadkach zalegania uczestników funduszu Główna Komisja Zapomogowa dopiero wtedy zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego, gdy stwierdzi złą wolę przy dobrej dochodowości uczestnika.

III. Zapomogi.

§ 14. Wypłacane z funduszu zapomogi mają charakter wzajemnej pomocy koleżeńskiej.

§ 15. Zapomoga wynosi 12 000 złotych w złocie (Rozp. Prezydenta R. P. z dnia 5 listopada 1927 r. Dz. Ust. Nr. 97 poz. 885).

§ 16. W razie śmierci uczestnika funduszu, zapomoga wypłacona zostanie wspólnie pozostałemu przy życiu, a nierozwiedzionemu i niebędącemu w separacji małżonkowi oraz dzieciom nieletnim i tym z pośród pełnoletnich, które wyłącznie lub przeważnie z funduszów zmarłego miały utrzymanie.

W braku małżonka i dzieci, uprawnionych do odbioru zapomogi, uczestnik funduszu może w deklaracji przez siebie podpisanej wskazać osobę lub osoby, którym zapomoga ma być wypłacona; w braku zaś małżonka lub dzieci, uprawnionych do odbioru zapomogi, może w ten sam sposób wskazać osobę lub osoby, którym ma być wypłacona połowa zapomogi, a w takim razie druga połowa zapomogi wypłacona będzie pozostałym małżonkowi lub dzieciom.

§ 17. W braku osób, o których mowa w § 16, osoba, która pokrywa koszty pogrzebu, otrzyma zwrot rzeczywistych kosztów pogrzebu oraz ostatniej choroby przed śmiercią, nie więcej jednak aniżeli 2 000,— złotych w złocie.

Reszta zapomogi wypłacona zostanie pozostałym przy życiu rodzicom uczestnika.

W braku rodziców Rada Adwokacka będzie władna wypłacić resztę zapomogi w całości lub w części krewnym lub powinowatym zmarłego, a nawet osobom obcym, które wspólnie z nim tworzyły ognisko domowe, lub które łączyły ze zmarłym stosunki szczególne, a które przez śmierć jego straciły podstawę materjalną bytu.

§ 18. Uczestnik funduszu, który wykreślony został z listy adwokatów wskutek trwałej niezdolności do wykonywania zawodu, wywołanej upadkiem sił fizycznych lub umysłowych (art. 46 p. 7 prawa o ustroju adwokatury) i który nie ma dostatecznych środków utrzymania, otrzyma: a) połowę zapomogi, określonej w §§ 15 i 19, jeśli był nie dłużej niż 5 lat uczestnikiem funduszu zapomóg pośmiertnych, bądź to na zasadach niniejszego, bądź też na zasadach dotychczasowego statutu zapomóg pośmiertnych, b) całą zapomogę, jeśli uczestnictwo jego w funduszu zapomóg pośmiertnych trwało ponad 5 lat.

§ 19. Zapomoga wypłacona będzie tylko w sumie 7 000 złotych w złocie, jeśli uczestnik funduszu mimo upomnień zalegać będzie w chwili śmierci albo w chwili wykreślenia go z listy adwokatów (§ 18) ze składkami za czas dłuższy niż 6 miesięcy. Zapomoga będzie wypłacona tylko w sumie 4 000 złotych w złocie, jeśli uczestnik funduszu, mimo upomnienia zalegać będzie ze składkami za czas dłuższy niż rok.

Rygorów powyższych nie stosuje się do uczestników, którzy uzyskali odroczenie spłaty zaległości i prawa tego nie utracili.

§ 20. Niezwłocznie po otrzymaniu wiadomości o śmierci uczestnika zostanie wypłacona na poczet zapomogi suma 2 000 złotych w złocie na koszty pogrzebu i ostatniej choroby przed śmiercią do rąk osoby, która te koszty wykłada.

Reszta zapomogi wypłacona zostanie osobom, wymienionym §§ 16 i 17, w ciągu 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia o przyznaniu zapomogi.

Zapomoga, przyznana w razie wykreślenia uczestnika funduszu z listy adwokatów wskutek trwałej niezdolności do pracy (§ 18), będzie wypłacona w ciągu trzech miesięcy od wykreślenia uczestnika z listy adwokatów.

Z wypłacanej zapomogi potrąca się należności z jakiegokolwiek tytułu przypadające od uczestnika funduszu, którego zapomoga dotyczy, czy to na rzecz funduszu, czy wogóle na rzecz Izby Adwokackiej; przy wypłacie zapomóg w wypadkach śmierci uczestnika funduszu, potrącenie powyższe następuje z drugiej raty zapomogi (ustęp 2 niniejszego paragrafu).

§ 21. Żądania wyplaty zapomóg pośmiertnych lub zwrotu kosztów pogrzebu, zgłoszone po upływie 2 lat od chwili zgonu uczestnika funduszu, uwzględniane nie będą.

IV. Zarząd funduszu.

§ 22. Funduszem zarządza Rada Adwokacka w Warszawie przy pomocy Głównej Komisji Zapomogowej, działającej wedle niniejszego statutu oraz regulaminu, uchwalonego przez Radę Adwokacką w Warszawie.

Na czynności Głównej Komisji Zapomogowej służy zainteresowanym osobom skarga do Rady Adwokackiej w Warszawie w terminie 14 dni od daty, w której czynność stała się im wiadoma.

§ 23. Główna Komisja Zapomogowa składa się ze skarbnika Rady Adwokackiej, jego zastępcy oraz z 6 członków powołanych przez Radę Adwokacką na 3 lata z pośród uczestników funduszu, a z poza grona członków Rady Adwokackiej w Warszawie, Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej Warszawskiej i Naczelnej Rady Adwokackiej.

Co rok ustępuje dwóch powołanych członków wedle starszeństwa powołania. W razie równego starszeństwa, rozstrzyga los. Ustępujący mogą być ponownie powołani dopiero po upływie roku od chwili ustąpienia.

§ 24. Główna Komisja Zapomogowa obejmuje swe czynności z dniem 1 grudnia każdego roku i na pierwszem posiedzeniu wybiera ze swego grona sekretarza i jego zastępcę.

Głównej Komisji Zapomogowej przewodniczy skarbnik Rady Adwokackiej lub jego zastępca. Do ważności uchwał wymagana jest obecność conajmniej 5 członków, w tej liczbie przewodniczącego lub jego zastępcy i sekretarza lub jego zastępcy. W imieniu Głównej Komisji Zapomogowej podpisuje przewodniczący lub jego zastępca łącznie z sekretarzem lub jego zastępcą. Zwykłą korespondencję, niezawierającą zobowiązań lub dyspozycyj pieniężnych, pokwitowania oraz wypisy uchwał Komisji podpisuje sekretarz lub jego zastępca.

§ 25. Nadzór nad działalnością Głównej Komisji Zapomogowej sprawuje Rada Adwokacka. W tym celu służy członkom Rady, przez nią delegowanym, prawo każdoczesnego wglądu w akta i księgi funduszu i każdoczesnej kontroli kasy i dokumentów oraz prawo uczestnictwa w posiedzeniach Komisji z głosem doradczym.

Dziekanowi Rady służy prawo zawieszania, a Radzie Adwokackiej prawo uchylania uchwal Głównej Komisji Zapomogowej w drodze nadzoru.

Rada Adwokacka władna będzie odwołać członków Głównej Komisji Zapomogowej, jeśli przeciwko nim wdrożone zostanie postępowanie dyscyplinarne, mianując na czas ich kadencji zastępców.

§ 26. Do właściwości Walnego Zgromadzenia Adwokatów należy zatwierdzanie sprawozdań rocznych i zamknięcia rachunków.

§ 27. W siedzibach Sądów Okręgowych okręgu Izby Adwokackiej Warszawskiej utworzone być mogą miejscowe komisje zapomogowe, składające się z trzech do pięciu członków, powołanych przez Radę Adwokacką na wniosek Główenj Komisji Zapo-

mogowej po wysłuchaniu opinji właściwego delegata Rady Adwokackiej. Miejscowe Komisje Zapomogowe podlegać będą Głównej Komisji Zapomogowej, a właściwość oraz tryb ich działalności określą regulaminy, uchwalone przez Radę Adwokacką po wysłuchaniu opinji Głównej Komisji Zapomogowej.

Nadzór nad miejscowemi komisjami zapomogowemi sprawować będzie w imieniu Rady Adwokackiej jej właściwy delegat wedle regulaminów, o których mowa w ustępie poprzednim.

V. Rachunkowość.

§ 28. Fundusz zapomóg pośmiertnych dzieli się na fundusz obrotowy i fundusz rezerwowy.

§ 29. Do funduszu rezerwowego przelewa się: sumy, wpłacane tytułem wpisu jednorazowego (§ 10), 20% wszystkich składek (§ 8) oraz odsetki od funduszu rezerwowego. Wszystkie inne wpływy i należności stanowią fundusz obrotowy.

Fundusz rezerwowy służy:

a) na uzupełnienie funduszu obrotowego na wypadek, gdyby składki za dany rok obrachunkowy nie pokryły sumy przypadających na tenże rok zapomóg, jednakże tylko do wysokości 20% sumy składek rocznych.

b) na wypłatę sum z tytułu zwrotu wpisu jednorazowego, udziału w funduszu rezerwowym i połowy składek zgodnie z postanowieniami §§ 5, 6 i 36 niniejszego statutu.

Gdyby w którymkolwiek roku obrachunkowym fundusz obrotowy nie wystarczał na pokrycie przypadających na tenże rok zapomóg, tylko Walne Zgromadzenie adwokatów Izby Warszawskiej może podwyższyć na następny rok składki, przewidziane w § 8 w równym stosunku dla wszystkich grup uczestników, tak, aby suma składek na tenże rok następny pokrywała sumę zapomóg, przypadających za rok poprzedni, powiększoną o 20%.

Nadto za zgodą Rady Adwokackiej pokrywane być mogą z funduszu rezerwowego na czas przejściowy ewentualne niedobory, powstałe wskutek nieregularnego wpłacania składek, przytem sumy, na ten cel zużyte, powinny być zwrócone z funduszu obrotowego do funduszu rezerwowego w czasie określonym przez Radę Adwokacką.

§ 30. Sposób lokowania funduszu (obrotowego i rezerwowego) wymaga uchwały Rady Adowakckiej, powziętej po wysłuchaniu opinji Głównej Komisji Zapomogowej.

§ 31. Rok obrachunkowy liczy się od 1 listopada do 31 października. Pierwszy rok obrachunkowy trwa od 1 kwietnia 1934 do 31 października 1934.

Główna Komisja Zapomogowa powinna w ciągu miesiąca po upływie każdego kwartału, złożyć Komisji Rewizyjnej Rady Adwokackiej (§ 11 regulaminu Rady Adwokackiej) pisemne sprawozdanie ze swej działalności za kwartał ubiegły wraz z zestawieniem rachunkowem. Komisja Rewizyjna przedłoży sprawozdanie ze swojemi uwagami Radzie Adwokackiej.

Roczne sprawozdanie wraz z zamknięciem rachunków Główna Komisja Zapomogowa przedłoży Radzie Adwokackiej za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej w ciągu pierwszych piętnastu dni listopada każdego roku; sprawozdanie to ze swojemi uwagami Rada Adwokacka przedstawi Walnemu Zgromadzeniu Adwokatów do zatwierdzenia.

VI. Przepisy końcowe.

§ 32. Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1934 r.

§ 33. Do chwili wejścia w życie niniejszego statutu stosuje się przepisy statutu zapomóg pośmiertnych z dnia 28 marca 1925 roku w brzmieniu uchwalonem przez Walne Zgromadzenie Członków Izby Adwokackiej Warszawskiej z dnia 28 marca 1931 r. (Palestra, rok 1931 Nr. 4/5 str. 223) z tym jednak wyjątkiem, że zapomogi za wypadki wynikłe po dniu 4 listopada 1933 r. wypłacone będą w wysokości 12 000 złotych w złocie, a składki za te wypadki pobrane będą tylko w wysokości 60% składek, obowiązujących do dnia 4 listopada 1933 r.

§ 34. Adwokaci, należący do funduszu zapomóg pośmiertnych na zasadzie dotychczasowego statutu zapomóg pośmiertnych, stają się automatycznie uczestnikami funduszu wedle niniejszego statutu; zaliczenie ich do grup, przewidzianych w § 7, nastąpi zależnie od wieku, osiągniętego przez nich w dniu 1 kwietnia 1934 r.

§ 35. Zaległe składki i należności z tytułu nieuiszczonego wpisu jednorazowego, przy-

padające według dotychczasowego statutu, powinny być wypłacane na rzecz funduszu niezależnie i oddzielnie od składek miesięcznych, określonych w § 7, pod rygorami, przewidzianemi w §§ 13 i 19 niniejszego statutu. Rygor, przewidziany w zdaniu pierwszem § 19, stosuje się także wtenczas, jeśli zaległość wynosić będzie ponad 500 zł, a rygor przewidziany w zdaniu drugiem § 19 również wtenczas, jeśli zaległość przenosić będzie sumę 1000 złotych w złocie.

Zaległe składki zużyte będą po ich zainkasowaniu w pierwszym rzędzie na pokrycie reszty zapomóg, płatnych wedle przepisów dotychczasowego statutu, oraz według § 33 niniejszego statutu.

Główna Komisja Zapomogowa władna będzie na uzasadnione wnioski odraczać uczestnikom funduszu płatność zaległości z tytułu dotychczasowych składek i wpisu jednorazowego na czas do 31 marca 1939 roku na warunkach przez siebie określonych.

Za zgodą Rady Adwokackiej Główna Komisja Zapomogowa przyjmować może na pokrycie zaległości również papiery, posiadające pewność pupilarną.

W wyjątkowych wypadkach Rada Adwokacka może na wniosek Głównej Komisji Zapomogowej umorzyć zaległości częściowo lub całkowicie.

§ 36. Uczestnicy funduszu zapomóg pośmiertnych wedle dotychczasowych przepisów, pobierający emeryturę z innych funduszów, stają się uczestnikami funduszu na zasadzie niniejszego statutu, jeśli wpłacali w całości wpis jednorazowy, który od nich przypadał; mogą jednak do dnia 1 lipca 1934 r. zrzec się dalszego uczestnictwa, a w takim razie otrzymają zwrot jednorazowego wpisu oraz tytułem częściowego zwrotu składek, różnicę pomiędzy sumą składek zapłaconych, a połową składek aż do dnia zrzeczenia się od nich przypadających. W wypadku, gdy wpłacona tytułem składek suma nie dosięgnie połowy składek należnych, niedobór potrąci z wpisu jednorazowego.

Uczestnicy funduszu zapomóg pośmiertnych wedle dotychczasowych przepisów, pobierający emeryturę z innych funduszów, którzy przypadającego od nich wpisu jednorazowego w całości nie uścili, pozostają uczestnikami funduszu na zasadach niniejszego statutu, powinni jednak do dnia 1 lipca 1934 r. wpłacić resztę wpisu jednorazowego, który od nich przypadał, choćby zapłatę tej reszty odroczono na czas po dniu 1 lipca 1934 r.; jeśli reszty wpisu nie zapłacą do dn. 1 lipca 1934 r., przestaną być od tej daty uczestnikami funduszu, lecz otrzymają zwrot uiszczonej części wpisu jednorazowego oraz częściowy zwrot składek według zasad, wskazanych w poprzednim ustępie, przytem należne składki oblicza się za czas do dnia 30 czerwca 1934 r.

§ 37. Aktywa i pasywa dotychczasowego funduszu zapomóg pośmiertnych przelewa się na rzecz funduszu uregulowanego niniejszym statutem. Rada Adwokacka określi, jaka część dotychczasowego funduszu przelana będzie do funduszu rezerwowego (§ 29).

§ 38. Adwokaci, którzy przed wejściem w życie niniejszego statutu przestali być uczestnikami funduszu zapomóg pośmiertnych Izby Adwokackiej Warszawskiej wskutek zmiany granic okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie, mogą stać się uczestnikami funduszu wedle przepisów niniejszego statutu na warunkach, które określi Rada Adwokacka w Warszawie, jeśli w Izbie Adwokackiej, której obecnie są członkami, nie istnieje organizacja wzajemnej koleżeńskiej pomocy. Rada Adwokacka w Warszawie władna będzie wypłacić wedle swego uznania zapomogi w części lub w całości za wypadki śmierci adwokatów, którzy wskutek zmiany granic okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie, przestali być członkami Izby Adwokackiej Warszawskiej i przed dniem 30 czerwca 1934 r. umarli jako członkowie Izby Adwokackiej, w której organizacja wzajemnej koleżeńskiej pomocy na wypadek śmierci nie istnieje.

Pozostałym adwokatom, którzy wskutek zmiany granic Sądu Apelacyjnego w Warszawie przestali być uczestnikami funduszu zapomóg pośmiertnych, względnie ich spadkobiercom, lub też Izbie Adwokackiej, do której obecnie należą, Rada Adwokacka wypłaci wedle zasad przez siebie ustalonych, część funduszu rezerwowego, na nich przypadającą, po potrąceniu jednakże wszystkich zaległych na rzecz Izby Adwokackiej Warszawskiej przypadających należności.

ORZECZNICTWO.

Sprawy cywilne.

28. I. Sprawa jest oczywiście bezzasadna, gdy bez potrzeby głębszej analizy i bez sprawdzenia i oceny dowodów, jest z góry widoczne, że nie może być uwzględniona.

II. Prawo ubogich przyznane zostaje dla całego procesu, a nie tylko dla poszczególnej instancji.

III. Prawo ubogich przyznaje Sąd, w którym sprawa się toczy.

IV. Spór o wykluczenie ze stowarzyszenia ulega rozpoznaniu przez Sąd w składzie trzech sędziów.

V. Spór podlegający rozpoznaniu trzyosobowemu, a rozpoznany w I instancji jednoosobowo, winien zostać rozpoznany w II instancji trzyosobowo.

VI. Po sprawdzeniu wysokości wpisu i doręczeniu pozwu pozwanemu nie może Sąd z urzędu zmieniać wysokości wpisu. Przewodniczący Sądu I instancji nie może również żądać wyższego wpisu od apelacji.

Powódka żądała w pozwie, wniesionym do S. O., ustalenia, że nie została wykluczona z pozwanego stowarzyszenia wioślarskiego, lecz dobrowolnie z niego wystąpiła, oraz nakazania pozwanemu towarzystwu rozesłania odpisu wyroku do klubów wioślarskich, które zostały zawiadomione o wykluczeniu powódki i wydanie powódce przyznanej jej nagrody (żetonu).

Powódka podała wartość przedmiotu sporu na 320 zł i od tej wartości uiściła wpis.

S. O. w osobie jednego sędziego oddalił powództwo, określiwszy koszty sporu według podanej wartości przedmiotu sporu i nie żądając dopłaty wpisu.

Pełnomocnik powódki wniósł skargę apelacyjną i uiścił wpis sądowy według poprzednio podanej wartości przedmiotu sporu.

Przewodniczący Sądu polecił doręczyć skargę apelacyjną stronie przeciwnej, która wniosła odpowiedź na skargę. Po otrzymaniu odpowiedzi na skargę apelacyjną przewodniczący S. O. wezwał powódkę o uiszczenie dodatkowego wpisu w sumie 200 zł w terminie 7-dniowym pod rygorem zwrotu skargi apelacyjnej. Pełnomocnik powódki w odpowiedzi na powyższe wezwanie wniósł „zażalenie lub przedstawienie“ na decyzję przewodniczącego, poprzedzającą wezwanie powódki o dopłatę wpisu, tudzież jednocześnie zgłosił wniosek o przyznanie powódce prawa ubogich i o zwolnienie jej od dodatkowego wpisu, załączając zaświadczenie magistratu m. Poznania. Przewodniczący S. O. przedstawił akta S. A. w Poznaniu „na skutek odwołania“.

S. A. w Poznaniu w osobie jednego sędziego („jednoosobowo“ art. XLV przep. wprow. do kpc. rozp. Prez. z dn. 29. 11. 1930 r.) na posiedzeniu niejawnem oddalił postanowieniem z dn. 4 listopada 1933 r. wniosek powódki o przyznanie jej prawa ubogich dla instytucji apelacyjnej, na tej podstawie, że stan sprawy przedstawiony w wyroku Sądu pierwszej instancji wykazuje, że zamierzona apelacja jest bezzasadna, a wnioskodawczyni nie „naprowadza“ na uzasadnienie swego wniosku żadnych nowych okoliczności, któreby mogły wpłynąć na zmianę ustaleń zawartych w wyroku Sądu pierwszej instancji (§ 114 § 2 kpc.). Po wydaniu tego postanowienia przewodniczący S. A. polecił zwrócić akta S. O., celem postąpienia w myśl art. 11 przep. o koszt. sąd.

Na postanowienie S. A. pełnomocnik wniósł skargę kasacyjną, zarzucając wadliwą interpretację i błędne stosowanie art. 114 § 2 kpc. i błędną ocenę stanu sprawy.

I. W myśl art. 114 § 2 kpc. Sąd odmawia stronie prawa ubogich w razie „oczywistej bezzasadności jej powództwa lub jej obrony“. Jeżeli przeto o przyznanie prawa ubogich prosi, jak w niniejszym przypadku strona powodowa, to Sąd może odmówić jej prawa ubogich na podstawie § 2 art. 114 kpc. tylko wtedy, gdy powództwo jest oczywiście bezpodstawne, bezzasadne, to jest gdy dla każdego prawnika jest zgóry widoczne, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej stosunku prawnego, bez sprawdzenia i oceny dowodów, że powództwo nie może być uwzględnione. Skoro tylko zachodzi potrzeba badania i oceny dowodów, i skoro niezbędna jest analiza prawnicza stosunku prawnego stron, które zawsze mogą być przedmiotem sporu, skoro Sąd I instancji nie oddalił powództwa bez badania i sprawdzenia dowodów, lecz badał i interpretował dokumenty i wypowiedział tezy, które mogą okazać się przy analizie ich przez Sąd wyższej instancji błędne, to powództwo nie może być uważane za „oczywiście bezzasadne“.

S. A. zresztą bynajmniej nie ustala, że powództwo jest oczywiście bezzasadne, lecz że przedstawiony w wyroku Sądu I instancji stan sprawy wykazuje bezzasadność zamierzonej apelacji.

Takie rozumowanie — uznanie z góry na posiedzeniu niejawnem — bez wysłuchania stron, że zaskarżony wyrok Sądu I instancji nie może być w żadnym wypadku ani uchylony ani zmieniony (gdyż tylko wtedy zamierzona apelacja byłaby bezzasadna) jest niedopuszczalne, gdyż sprzeciwia się tak przepisowi art. 114 § 2 kpc.,

jak i pojęciu i przepisom o apelacji. Zamierzona apelacja strony powodowej może być tylko wtedy uznana z góry za bezzasadną, jeżeli powództwo jest oczywiście bezzasadne w powyżej wyjaśnionem znaczeniu; w innych przypadkach ze względu na przepisy art. 393 L. 2, 404, 408, 409, 410, 411, 417, 230 § 1 kpc. nie można z góry przesądzać wyniku apelacji, jeżeli nawet pominąć, że Sąd I instancji mógł błędnie stosować przepisy prawa materjalnego i procesowego. Stan sprawy „przedstawiony w wyroku I instancji" może ulec zmianie, czego przewidzieć nie można.

Dodatkowy argument S. A. że powódka nie przytoczyła żadnych nowych okoliczności, któreby mogły wpłynąć na zmianę ustaleń, zawartych w wyroku Sądu pierwszej instancji, jest pozbawiony wszelkiego znaczenia, pomijając bowiem fakt, że powódka już przed zgłoszeniem wniosku o przyznanie jej prawa ubogich wniosła przez swego pełnomocnika obszerną apelację, której strona przeciwna właśnie zarzuca przytoczenie nowych faktów, strona wnosząca podanie o przyznanie jej prawa ubogich, nie jest obowiązana do podawania okoliczności, obalających ustalenia Sądu I instancji; okoliczności takie strona podaje zwykle w skardze apelacyjnej. Niema żadnego przepisu, nakazującego stronie zwalczanie ustaleń Sądu I instancji w podaniu o przyznanie jej prawa ubogich: nawet przepisu, zawartego w ustępie czwartym § 118 niem. pc., polski kpc. nie zawiera (por. art. 112 i 113 kpc.). Pozatem ustalenia Sądu I instancji nie wiążą wcale S. A. i, jak to wyżej zaznaczono, mogą wskutek samodzielnej oceny przez S. A. materjału procesowego ulec zmianie, wreszcie z tychże ustaleń faktycznych S. A. może wysnuć inne wnioski, inaczej ocenić te ustalenia pod względem prawnym. Dlatego też ustawa postanawia, że Sąd odmówi prawa ubogich w razie oczywistej bezzasadności powództwa (lub obrony), gdyż tylko wtedy można z góry przewidzieć i bezzasadność środków odwoławczych strony powodowej.

Zarzut obrazy art. 114 § 2 kpc. jest przeto uzasadniony.

Należy tu zwrócić uwagę S. A., że kpc. nie zna „przyznania prawa ubogich dla instancji", nie zawiera przepisów, analogicznych do przepisów ustępów 1 i 2 § 119 niem. pc. w brzmieniu, obowiązującem w ziemiach zachodnich, przeto stosowanie tych uchylonych art. 1 ust. 3 przep. wprow. kpc. przepisów przez S. A. jest niedopuszczalne. Powódka też nie prosiła o przyznanie jej praw ubogich dla instancji apelacyjnej, lecz o przyznanie jej praw ubogich wogóle (k. 74). Wobec tego brzmienia postanowienia S. A. „odmawia się wnioskowi powódki o przyznanie prawa ubogich dla instancji apelacyjnej" jest niezgodne z ustawą i nie odpowiada wnioskowi powódki.

Należy wreszcie zauważyć, że załatwienie wniosku powódki o przyznanie jej prawa ubogich należało w zasadzie do S. O. W myśl art. 113 § 1 kpc. wniosek o przyznanie prawa ubogich należy zgłosić w Sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona, albo już się toczy. Ponieważ ustawa nie postanawia, że inny Sąd ma załatwić ten wniosek, to z postanowienia art. 113 § 1 kpc. wypływa, że tenże Sąd, w którym sprawa ma być wytoczona lub się toczy, powinien załatwić zgłoszony w nim wniosek. Sprawa toczy się w Sądzie pierwszej instancji, dopóki nie zostały ukończone wszelkie czynności, które powinien wykonać Sąd I instancji, dopóki nie zostały przesłane Sądowi drugiej instancji, ze względu bowiem na to, że skargę apelacyjną w myśl art. 393 § 3 kpc. należy wnosić do S. O. (Sądu I instancji), że przewodniczący w S. O. wydaje na podstawie art. 396 kpc. potrzebne do usunięcia braków skargi apelacyjnej zarządzenia i może ją zwrócić apelującemu, że następnie zarządza jej doręczenie stronie pozwanej, że w myśl art. 397 kpc. strona może wnieść również do S. O. (Sądu I instancji) odpowiedź na skargę apelacyjną i założyć skargę apelacyjną wzajemną, że na podstawie art. 398 kpc. S. O. zażądał doręczenie odpowiedzi na skargę apelacyjną apelacji wzajemnej i dopiero po wykonaniu tego, lub po upływie terminu na wniesienie odpowiedzi i apelacji wzajemnej przedstawia akta sprawy S. A., należy stwierdzić, że sprawa toczy się w Sądzie I instancji i po wydaniu przezeń wyroku aż do powzięcia postanowienia o przedstawieniu akt sprawy S. A., jak to zresztą S. N. już wyjaśniał w kilku sprawach.

Powódka zgłosiła wniosek swój zgodnie z przepisem art. 113 § 1 kpc. w S. O. Ponieważ podanie z tym wnioskiem wpłynęło do S. O. przed powzięciem przez S. O. postanowienia o przedstawieniu akt sprawy S. A., to załatwić wniosek powinien był S. O. Skoro jednak S. O. przesłał apelację S. A. pominąwszy wniosek, to sprawa poczęła toczyć się w tym Sądzie, który wskutek tego był uprawniony rozpoznawać wniosek.

II. S. N. na podstawie art. 434 kpc. powinien z urzędu rozważyć, czy zaskarżone postanowienie nie zapadło z pogwałceniem istotnych przepisów postępowania. Do istotnych przepisów postępowania należy zaliczyć między innemi te, których pogwałcenie powoduje nieważność postępowania na podstawie art. 409 kpc. Nieważność postępowania zachodzi w myśl p. 5 art. 409, jeżeli skład Sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa.

W rozważanym przypadku powództwo, jak wynika z żądania pozwu, należy do spraw wymienionych pod L. 1 § 2 art. 13 kpc., dla których właściwe są S. O. bez względu na wartość przedmiotu sporu, gdyż spór o prawo należenia lub o wykluczenie ze stowarzyszenia sportowego nie jest sporem o prawo majątkowe. W myśl art. 273 § 1 L. 2 p. 6 i c. pr. o ust. sąd. powsz. sprawy tego rodzaju powinny być rozpoznawane w S. O. w składzie trzech sędziów. Skoro jednak strony nie zgłosiły odpowiedniego zarzutu w terminie, określonym w § 3 art. 273 pr. o ustr. sąd. powsz., to wyrok i postępowanie w S. O. nie może już być z tego powodu kwestjonowany lub zaskarżony.

Ponieważ sprawa została osądzona przez jednego sędziego, mógłby S. A. orzekać jednoosobowo, gdyby wartość przedmiotu zaskarżenia przenosiła 500 złotych i nie przewyższała 2 000 złotych (art. XLV § 4 przep. wprow. kpc.). Skoro jednak przedmiotem sporu jest prawo nie majątkowe i skoro ponadto powódka oceniała wartość przedmiotu całego powództwa na 320 zł, a S. O. ani na podstawie art. 22 kpc., ani na podstawie art. 20 przepisów o koszt. sądowych nie określił wartości przedmiotu sporu, ani nie zażądał dodatkowego wpisu, to tak z tej przyczyny, że spór dotyczy prawa niemajątkowego, jak też, gdyby uznać że sprawa dotyczy tylko spraw majątkowych z powodu wartości przedmiotu zaskarżenia nie dosięgającej 500 złotych, S. A. powinien był rozpoznawać sprawę, a więc i wniosek o przyznanie prawa ubogich w składzie trzech sędziów.

Przepis § 3 art. 273 pr. o ustr. sąd. powsz. nie może być tu zastosowany, ponieważ strony nie mogły na posiedzeniu niejawnem zgłosić zarzutu, a pozatem przepis ten dotyczy tylko S. O., jak to wynika z jego treści, w szczególności ze słów: na pierwszem posiedzeniu Sądu i przed zgłoszeniem zarzutu co do istoty sprawy w związku z zestawieniem z § 1 i 2 tegoż artykułu. Niema też żadnej podstawy do rozciągania tego przepisu na sądy apelacyjne z jednej strony, ponieważ postanowienia wyjątkowego nie można rozciągać na nieobjęte nim stany faktyczne, z drugiej zaś strony wobec właściwości postępowania apelacyjnego, w szczególności przepis art. 402 § 1 i 2 kpc.

Z tej przyczyny zaskarżone postanowienie S. A. również powinno ulec uchyleniu.

III. S. N. uważa za wskazane poczynić następujące uwagi, aczkolwiek uchybienia zostały wytknięte w skardze kasacyjnej.

Strona powodowa jest zobowiązana oznaczyć w pozwie sumę pieniężną wartości przedmiotu sporu tylko w sprawach majątkowych, w których roszczenie nie jest pieniężne, t. j. w których żądanie pozwu nie jest żądaniem zapłaty pewnej sumy pieniężnej. W przypadku, gdy roszczenie jest pieniężne, suma pieniężna, której zapłaty (bez %% i kosztów) żąda w pozwie strona powodowa, stanowi wartość przedmiotu sporu. W sprawach niemajątkowych strona nie jest zobowiązana podawać wartości przedmiotu sporu (art. 15 § 1 i 2 kpc.). Padana w sprawach majątkowych, przez stronę powodową wartość przedmiotu sporu nie wiąże Sądu. Sąd może w razie wątpliwości sprawdzić wartość przedmiotu sporu, zarządzić w tym celu dochodzenia i ustalić wartość przedmiotu sporu, lecz może to uczynić z urzędu tylko przed doręczeniem pozwu stronie pozwanej. Po doręczeniu jej pozwu tylko strona pozwana i tylko przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy może podnieść zarzut, że strona powodowa podała wartość przedmiotu sporu nieodpowiadającą rzeczywistości. Wskutek tego zarzutu Sąd przed przystąpieniem do rozpoznania istoty sprawy zarządza sprawdzenie wartości przedmiotu sporu i ustala ją. Zarówno w przypadku sprawdzenia i ustalenia wartości przedmiotu sporu przez Sąd z Urzędu, jak i w przypadku ustalenia jej wskutek zarzutu strony pozwanej, ustalenie to jest ostateczne, nie ulega zaskarżeniu i wiążę Sąd i strony do końca procesu. W toku procesu ustalona w powyższy sposób lub nie kwestjonowana przez Sąd i stronę przeciwną wartość przedmiotu sporu może ulec zmianie tylko w razie zmiany żądania pozwu (art. 22 kpc. i art. 10 przep. o koszt. sąd.).

W sprawach niemajątkowych, a więc niepodlegających oszacowaniu na pieniądze, przewodniczący przed nadaniem sprawie biegu, oznacza tymczasowo wpis stosunkowy w wysokości od 25 do 750 złotych i doręcza swe postanowienie stronie powodowej z wezwaniem o uiszczenie tego wpisu w terminie tygodniowym, przyczem to zarządzenie przewodniczącego nie podlega zażaleniu. Sumę wpisu określa Sąd I instancji z urzędu przy wydaniu orzeczenia kończącego postanowienie I instancji, zaliczając tymczasowo pobraną kwotę (art. 20 przep. o kosztach sąd.). Kpc. i przepisy o kosztach sąd. nie zezwalają sądom ustalać wartości przedmiotu sporu według swego uznania w toku postępowania i zmieniać poprzednie swe ustalenia, nie zezwalają na samodzielne ustalenia przedmiotu sporu przez sąd każdej instancji bez względu na to, czy żądanie pozwu ulegało zmianie, jak to było możliwe według przepisów niemieck. ustawy o postępowaniu cywilnem i niemieck. ustawy o kosztach sądowych. Przewodniczący Sądu I instancji w myśl § 1 art. 396 kpc. sprawdza, czy został zapłacony wpis stosunkowy od wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze apelacyjnej (art. 29 przep. o koszt. sąd.) atoli wartość przed-

miotu zaskarżenia nie może oczywiście być wyższa od wartości przedmiotu sporu, lecz pozostaje w takim stosunku do niej w jakim przedmiot zaskarżenia pozostaje do przedmiotu sporu.

W niniejszej sprawie, skoro przewodniczący nie zażądał uiszczenia tymczasowego wpisu, widocznie sądząc, że sprawa jest majątkowa i że podana wartość przedmiotu sporu nie wzbudza wątpliwości, skoro strona pozwana również nie podniosła przed wdaniem się w spór zarzutu co do wartości przedmiotu sporu, skoro wreszcie i S. O. wydając wyrok, nie określił sumy wpisu i obliczył zasądzone stronie przeciwnej koszty według podanej wartości przedmiotu sporu, widocznie także wychodząc z założenia, że sprawa jest majątkowa, nie wymaga wobec wydania wartości przedmiotu sporu określenia wpisu stosunkowego, to przewodniczący w S. O. nie był już władny żądać dodatkowego wpisu pod rygorem zwrócenia apelacji (zwłaszcza, że nawet nie podał, na jakiej podstawie i od jakiego pisma żąda dodatkowego wpisu w sumie 200 zł), nie mógł bowiem pośrednio poprawiać wydanego wyroku, który wpisu nie określał. Tylko S. A. przy wydaniu wyroku mógłby naprawić błąd S. O., jeżeliby Sąd ten dopuścił się go przy wydaniu wyroku.

Należy jednak sądzić, że przewodniczący sędzia milcząco uchylił swe wezwanie o dopłatę wpisu, skoro mimo nieuiszczenia tego dodatkowego wpisu, nie zwrócił powódce apelacji, lecz przedstawił akta sądowe S. A., zaznaczywszy w przedstawieniu, że przedstawia je (na skutek odwołania).

(Postanowienie S. N. z dn. 8. VI. 1934 r. — C. III. 76/34).

29. Zarządca masy upadłościowej nie posiada legitymacji czynnej do powództwa zagranicą.

Nadesłał adw. Łangowski z Gdańska.

Powództwo uledz musiało oddaleniu, ponieważ powód jako zarządca masy upadłościowej zagranicznej nie jest uprawnionym, wywindykować do masy upadłościowej majątek znajdujący się w Gdańsku. Wynika to z 237 (niemieckiej) ordynacji upadłościowej. Przepis ten coprawda nie jest zupełnie jasny i przeto kwestja jest sporną. Przeważająca opinja jednak uznaje zasadę terytorjalną, podług której zarząd zagranicznego zarządcy masy upadłościowej nie rozciąga się na objekty położone w kraju. Celem przepisu § 237 I. ordynacji jest w pierwszym rzędzie, zabezpieczyć krajowym wierzycielom zajęcie majątku dłużnika, będącego w upadłości, bez względu na postępowanie upadłościowe wszczęte zagranicą. Nie czyni w tym względzie różnicy, że dla uproszczenia nie rozróżniono między krajowymi i zagranicznymi wierzycielami. Cel przepisu osiągnięty tylko być może, jeśli odmawia się zagranicznemu zarządcy masy upadłościowej wogóle przysługującego skądinąd prawa dysponowania majątkiem tutejszym (Jaeger: Ordynacja upadłościowa, Wydanie 5, adn. 1 do § 237; Menzel: adn. 3 do § 237; Sąd Rzeszy, tom 14, str. 409, tom 52, str. 152, tom 54, str. 193 a także Richter w „Danziger Juristische Monatsschrift 1933, str. 89 i cytowane tamże wyroki sądów gdańskich). Sąd orzekający nie ma wątpliwości przyłączyć się do powyższej opinji. Cytowane przez powoda inne rozstrzygnięcia Sądu Rzeszy nie mogą decydować, gdyż II. senat Sądu Rzeszy odstąpił od pierwotnej swej przeciwnej opinji. Słuszne jest, że inne sądy inaczej zawyrokowały. Wydaje się to jednak nieuzasadnione. Pretensja, o którą tutaj chodzi, stanowi majątek w kraju będący. Czy przedmiot majątkowy znajduje się w kraju, o tem, jak Jaeger (adn. 3 do § 237) słusznie wypowiada, decydują te same zasady, na których w myśl § 23 pc. zasądza się właściwość sądowa. W przepisie tym wyraźnie zaznaczono, że miejsce, w którym znajduje się majątek, jest miejscem zamieszkania dłużnika, w naszym przypadku Wolne Miasto Gdańsk. Jeżeli zagraniczny zarządca masy nie jest władny ściągnąć pretensję krajową do masy upadłościowej, to nie posiada on także prawa ściągnąć jej do masy w drodze skargi.

(Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dn. 19. 4. 1934 r. — 5. O. 99/33).

30. I. Okoliczności, o których kupujący wiedział przed zawarciem umowy kupna, nie uzasadniają żądania obniżenia ceny kupna.

II. Jeżeli strony przyjęły w umowie żyto jako miernik stały, należy dłużną ilość żyta przeliczać bezpośrednio na każdorazowo obowiązującą walutę według ceny z dnia zapłaty.

III. Prawo zatrzymania z § 320 kc. jest niepodzielne i uprawnia do odmówienia całego świadczenia dłużnego stronie przeciwnej.

Nadesłał Radca Prok. Gen. Jan Paruszewski z Poznania.

Pismem z 25. 5. 1923 zawiadomił Komisarjat Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu, pozwanych, ubiegających się o nabycie majętności Lalkowy k. 2, zlikwidowanej przez przejęcie na rzecz państwa, o warunkach zawarcia umowy kupna sprzedaży, mianowicie, że do 10. 6. 1923 należy uiścić sumę 2074.200 000 mkp. w frankach francuskich. Pozwani po daremnych zabiegach złożenia kwoty tej w kasach skarbowych wpłacili dn. 14 6. 1923 w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej w Warszawie kwotę 400 000 franków, z której Kasa

ta przekazała 2074 200 000 mkp. swemu oddziałowi poznańskiemu na rzecz Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu. W dniu 4 lipca 1923 zawarli pozwani z Komisarzem Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu umowę kupna sprzedaży, w której określono jako cenę 4014 567 000 mkp. równających się 16727 podwójnym centnarom żyta. Umowa opiewa w dalszym ciągu, że kupujący płacą w dniu 4. 7. 1923 sumę 2074 200 000 mkp. równającą się 8642 ctn. podwójnym żyta, że resztę wraz z odsetkami 6% zapłacą pozwani do dnia 4 lipca 1924 i zabezpieczą ją hipotecznie przez ustanowienie na kupionej nieruchomości hipoteki kaucyjnej w sumie 1940 376 000mkp. i że pozwani przejmują hipoteki ciążące na kupionej nieruchomości w nominalnej wysokości marek polskich 83 000, 429 500, 20 800 i 50 000 mk. wraz z odsetkami od 4. 7. 1923 jednak bez przejęcia osobistego zobowiązania, będącego podstawą wymienionych hipotek ponad sumę w księdze wieczystej nominalnie zapisaną, że sprzedający odstępuje pozwanym części powyższych hipotek, które wskutek spłat amortyzacyjnych stały się hipotekami właściciela, a które w drodze likwidacji przeszły na rzecz Skarbu Państwa, o ile tymczasem zlikwidowany właściciel hipoteki wymienione spłacił, pozwani zwrócą mu wyłożone kwoty ponad nominalną sumę jednak nie wyżej 300%, wreszcie, że pozwani zobowiązują się na żądanie do odstąpienia pewnego arealu na cele parcelacyjne pod rygorem kary konwencjonalnej w sumie 450 000 000 mkp., którą zabezpieczają w tej samej wysokości hipoteką kaucyjną na kupionej nieruchomości. Wspomniane dwie hipoteki zapisane zostały w księdze wieczystej, pierwsza pod nr. 3, druga pod nr. 4.

W skardze niniejszej domagał się powód zapłacenia tytułem reszty niezapłaconej jeszcze ceny kupna kwoty odpowiadającej 5 655 73 podwójnym centnarom żyta z odsetkami 6% od bliżej określonych sum i terminów oznaczonych stosownie do upłat dokonanych przez pozwanych. Ponadto żądał powód zasądzenia pozwanych każdego co do jego części na ścierpienie egzekucji w wysokości jego pretensji z nieruchomości Lalkowy k. 2. z pierwszeństwem hipotek kaucyjnych nr. 3 i 4 do wysokości w której będzie przerachowaną, oraz zasądzenia pozwanego męża na ścierpienie egzekucji w majątek wniesiony jego żony. Pozwani wnieśli o oddalenie skargi a w drodze skargi wzajemnej o ustalenie, że osobista odpowiedzialność pozwanych za przejęte hipoteki wynosi 98 zł i powód powinien im zwrócić wszystko co zapłacą ponad powyższą kwotę tytułem odpowiedzialności rzeczowej. Powód wniósł o oddalenie skargi wzajemnej. S. O. orzekł zgodnie z wnioskiem powoda. Odwołanie pozwanych S. A. pozostawił bez skutku. Przechodząc poszczególne ich zarzuty wywodzi co następuje. Okoliczność, że kwotę 2079 200 000 mkp. wpłacili pozwani w innym dniu aniżeli określa to umowa i że w dniu tym wartość wpłaconej sumy odpowiadała 15 479 podwójnym centnarom żyta, nie dozwala na odmienną interpretację umowy kupna sprzedaży, skoro treść jej jest jasna i nie uzasadnia ze stanowiska zasady uczciwości i zaufania zmiany umówionego świadczenia w drodze orzeczenia sądowego. Rzekome ustne zastrzeżenie przy podpisywaniu umowy, że powód ma przeliczyć wpłaty na zboże według ceny żyta w dniu wpłaty nie ma znaczenia wobec braku zgody powoda. Nieistotna jest także obrona pozwanych, że Urząd Likwidacyjny podwyższył cenę zapowiedzianą pierwotnie z 274 200 000 na 4014 567 000 mk. z tej przyczyny, ponieważ chciał mieć cenę uiszczoną w frankach a wpłatę w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej uważał niesłusznie za niedopełnienie warunków wymienionych w piśmie z 23. 5. 1923. Chodziłoby bowiem conajwyżej o błąd w pobudce, którą uwzględnia ustawa w § 123 uc., a na który zresztą mógłby się powołać jedynie powód, pominąwszy nawet, że niema podstępnego zwiedzenia. O ile pozwani powołują się na wykorzystanie przymusowego ich położenia, w którem znajdowali się z tej przyczyny, że w razie nieprzyjęcia warunków powoda i niezawarcia umowy groziła im utrata dużej części wpłaconej kwoty wskutek dewaluacji, to przedewszystkiem nie wykazali pozwani niewspółmierności obustronnych świadczeń, a zresztą nie mogą pozwani powoływać się na uchybienie dobrym obyczajom, jeżeli chcą umowę utrzymać w mocy, a tylko uchylić postanowienia im uciążliwe. Okoliczności powyższe nie usprawiedliwiają również ani odmiennej interpretacji umowy, ani zastąpienia postanowień umowy orzeczeniom sądowem w szczególności obniżenia umówionej ceny kupna. Powód nie odpowiada za to, że umowy nie zawarł w bliższym terminie po wpłaceniu pieniędzy, albowiem wobec braku pomiędzy stronami stosunku umownego nie miał w tym względzie żadnego obowiązku. Tak samo nie uzasadnia odpowiedzialności powoda fakt, że nie poinformował pozwanych już w piśmie z 25. 5. 1923, iż określi cenę kupna w życie według ceny w dniu zawarcia umowy i że kontrakt zawarty będzie dopiero od 3 do 4 tygodni po wpłacie. Pozwani bowiem znali cały stan sprawy w chwili zawierania umowy, stąd jakiekolwiek zamilczenie powoda pozostają bez związku przyczynowego z zobowiązaniami, które pozwani przyjęli w umowie, a również nie może uzasadnić winy powoda. Z tej przyczyny nie mogą też pozwani obciążać powoda ryzykiem dewaluacji depozytu, gdyby odpowiedzialność jego w myśl § 379 uc. wogóle była uza-

sadniona, co jednak nie ma miejsca, bo wobec, braku umowy złożenie pieniędzy nastąpiło na ryzyko pozwanych. Przepis § 8 rozp. prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego z 1. 12. 1922 (Dz. Ust. poz. 1015), że po naznaczeniu kandydatów na nabycie majątku Urząd Likwidacyjny w porozumieniu z Generalną Prokuratorją spisuje kontrakt, nie nakazuje szczególnego pośpiechu, a najmniej w interesie nabywcy, nie jest więc przepisem ochronnym w zrozumieniu § 823 ust. 2 uc. Przez pobranie od pozwanych 4014 576 000 mk., a zapłacenie zlikwidowanemu właścicielowi tylko 2074 000 000 mk. nie jest powód kosztem pozwanych niesłusznie wzbogacony, gdyż ewentualny niesłuszny zarobek nie odpowiada warunkom z § 812 uc. Roszczenie pozwanych do kwoty 97 687,43 zł, które jak wywodzą będą musieli uiścić z tytułu odpowiedzialności rzeczowej za hipoteki obciążające nieruchomość, albowiem przerachowanie ich ustawowo wynosi 97 785,43 zł, podczas gdy wobec Skarbu Państwa przyjęli je w przerachowaniu tylko w wysokości 98 zł, nie uzasadnia prawa zatrzymania, gdyż chodzi o pretensję, która nie jest jeszcze wymagalną. Co się zaś tyczy skargi wzajemnej, to brak przesłanek tak z § 280 jak i 33 upc. W szczególności niema związku prawnego w myśl § 33 skoro prawa zatrzymania, które uzasadniałoby ten związek, pozwanym nie służy. Pozatem nie mają pozwani interesu w natychmiastowem ustaleniu.

W rewizji swej pozwani zarzucają naruszenie §§ 33, 139, 233 ust. 2, 256, 280, 286, 551 L. 7 upc. §§ 157, 242, 273, 276, 278, 402, 435, 842, 823 ust. 2 kc. i § 8 rozp. Prezesa Głównego Urzędu Likwidacyjnego z 1. 12. 1922, § 37 a rozp. z 14. 5. 1924 z tem uzasadnieniem, że wniosek skargi, którym powód domaga się ścierpienia egzekucji w grunt nie jest ściśle określony, że S. A. nie spowodował sprecyzowania jego w drodze pytań, że S. A. pominął milczeniem retencję, którą wykonywali pozwani na podstawie ich roszczenia do wyjaśnień i wydania dokumentów odnoszących się do części hipotek odstąpionych im w umowie kupna sprzedaży, że pominięto niesłusznie dowody zaofiarowane na bezowocne starania się pozwanych, by pieniądze dla Urzędu Likwidacyjnego złożył w Kasie Skarbowej oraz na okoliczności mające na celu wykazanie doniosłości wpłaty właśnie w frankach i w P. K. K. P. zamiast w Urzędzie Likwidacyjnym samym, że dla określenia wysokości roszczenia powoda miarodajną mogłaby być tylko równowartość żyta w dniu płatności poszczególnych rat, a nie w przeddzień zapłaty jak to przyjął S. A., że istnieje związek prawny w zrozumieniu § 33 upc., skoro obustronne roszczenia opierają się na tej samej umowie, a nawet dotyczą obydwa ceny kupna, że niepotrzebne jest w takich warunkach wykazanie interesu prawnego, że sama bezzasadność roszczenia wzajemnego nie wyklucza dopuszczalności skargi wzajemnej, że jednak wzajemne roszczenie pozwanych jest wymagalne i uzasadnia nie tylko prawo zatrzymania lecz nawet potrącenia.

Rozpoznając sprawę w granicach skargi rewizyjnej Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

O ile chodzi o roszczenie powoda o zapłatę, jest zaskarżone orzeczenie ze stanowiska prawa materjalnego słuszne. Pozwani przed zawarciem umowy mieli pełną wiadomość o tych wszystkich okolicznościach, któremi uzasadniają obecnie konieczność obniżenia żądania powoda do sumy już zapłaconej na podstawie zasady uczciwości i zaufania, niesłusznego wzbogacenia oraz czynności niedozwolonej. Jeżeli mimo to zawarli umowę z powodem, to dali temsamem niedwuznaczny wyraz swej woli, że bez wszelkich ograniczeń na warunki powoda się godzą i że na ich podstawie żadnych zarzutów ze stanowiska tych okoliczności, leżących przed zawarciem umowy przeciwko roszczeniom z zawartej umowy podnosić nie będą. Chociażby zatem okoliczności te same w sobie nadawały się do uzasadnienia obrony w rodzaju podjętej przez pozwanych, to jednak muszą one w sporze niniejszym jako nieistotne pozostać bez uwzględnienia.

Inne zarzuty, przytoczone dla odparcia żądania o zapłatę są także nieuzasadnione. Ustne zastrzeżenie pozwanych przy samem podpisywaniu umowy, że powód dokonaną przez nich wpłatę ma przeliczyć na żyto według ceny w dniu wpłaty, ocenia S. A. słusznie jako nieistotne życzenie pozwanych nie uwłaczające woli stron, oświadczonej do protokółu sądowego. Pozwani bowiem podpisali ostatecznie protokół na znak zgody na warunki powoda i ta tylko treść protokółu może być uznana jako miarodajny wyraz ich woli. Co się tyczy przymusowego położenia, to tok rozumowania S. A. jest o tyle błędny, że na podstawie § 138 uc. umowa nie staje się nieważną, dopiero wówczas gdy tego żąda strona, lecz że skutek ten powstaje już mocą ustawy. Dlatego dla oceny stanu faktycznego ze stanowiska § 138 uc. obojętnem być może, czy strona pragnie uchylenia umowy w całości lub w części. Jednak nieważność umowy stron nie wchodzi w rachubę, albowiem o wykorzystaniu przymusowego położenia pozwanych niema mowy, skoro według własnych twierdzeń zostali pozwani przez zawarcie umowy postawieni gorzej aniżeli na wypadek, że umowy nie byliby zawarli. Określenie wreszcie roszczenia powoda według ceny żyta w przeddzień zapłaty odpowiada treść umowy stron. Orzeczenie S. N. z 24. 11. 1928 V C. 221/27, na które powołują

się pozwani, stoi coprawda na stanowisku, że należy cenę żyta w dniu płatności przeliczyć na walutę, której kurs nie podlega wahaniom, a z tej waluty na złote. Pominąwszy jednak, że z obliczenia dokonanego w ten sposób wypadu suma wyższa, aniżeli ta, na której zapłacenie zasądzeni zostali pozwani, że zatem w tym punkcie wyrokiem sądu odwoławczego pozwani nie są obowiązani, nie podziela S. N. w obecnym składzie zapatrywania wyrażonego w powyższym wyroku. Jeżeli bowiem strony przyjęły jako miernik stały żyto, to oczywiście nie w tym celu, aby przy stwierdzeniu dłużnej sumy pieniężnej posługiwać się dalszym nieprzewidzianym w umowie bardziej jeszcze stałym miernikiem, lecz uważały żyto samo jako wyłączny miernik, tak iż d[illegible] ilość żyta przeliczać należy bezpośrednio na każdorazowo obowiązującą walutę według ceny, miarodajnej w czasie, w którym wierzyciel otrzyma zapłatę.

Nieuzasadnione jest natomiast ze stanowiska prawa materjalnego rozstrzygnięcie S. A. odnoszące się do ścierpienia egzekucji z nieruchomości oraz do roszczenia wzajemnego pozwanych. Jak wynika z umowy kupna sprzedaży służyła zabezpieczeniu reszty ceny kupna dochodzonej skargą niniejszą tylko hipoteka zapisana w dziale III pod nr. 3. Żądaniu zatem, aby pozwani dla pokrycia reszty ceny kupna ścierpieli egzekucję z nieruchomości z stopniem hipoteki zapisanej w dziale II pod nr. 4, brak wszelkiej podstawy. Pozatem roszczenie oparte na hipotece polega w myśl § 1113 uc. na zapłacie z gruntu ściśle określonej sumy. Temu warunkowi żądanie powoda nie czyni zadość, musiałoby zatem w obecnej swej formie ulec oddaleniu. W części więc odnoszącej się do omawianego w tem miejscu roszczenia powoda zaskarżony wyrok nie może być utrzymany w mocy. Ponieważ jednak S. A. pomijając poruszone okoliczności nie wyczerpał tak dalece rozprawy, nie może w tym zakresie spór uchodzić jako dojrzały do rozstrzygnięcia i sprawa przekazaną być musi z powrotem do instancji odwoławczej.

Roszczenie wzajemne pozwanych uznaje zaskarżony wyrok bez dalszego uzasadnienia jako niewymagalne a tem samem prawo zatrzymania pozwanych jako wykluczone. S. A. przeocza tymczasem, że w myśl §§ 439, 440 uc. obciążenia hipoteczne nieprzejęte przez kupującego dają temuż w myśl § 320 uc. prawo do zatrzymania ceny kupna. Skoro zatem pozwani wystąpili z twierdzeniem, że na nieruchomości ciążą hipoteki w wysokości 97'687,43 zł, które aż do kwoty 98 zł powinny być wykreślone przez powoda, nie mógł S. A. twierdzeń tych pominąć i zasądzić pozwanych bez uwzględnienia ich roszczenia wzajemnego. Wskutek obrazy w powyższym punkcie prawa materjalnego ulega wyrok S. A., orzekający na skargę, uchyleniu także w dalszej części odnoszącej się do roszczenia powoda o zapłatę. Prawo zatrzymania bowiem wypływające z § 320 uc. jest niepodzielne, czyli że uprawnia do odmówienia całego świadczenia dłużnego stronie przeciwnej. Dopóki więc nie będzie orzeczone należycie o prawie zatrzymania, nie może również nastąpić zasądzenie pozwanych na zapłatę. Ponieważ zaś spór co do prawa zatrzymania wymaga ustaleń w instancji merytorycznej, przeto i w części odnoszącej się do zapłaty nastąpić musi przekazanie sprawy do instancji odwoławczej.

Błędne jest wreszcie także rozstrzygnięcie S. A. odnoszące się do skargi wzajemnej. Z wyjaśnień powyższych, dotyczących pretensji wzajemnej i prawa zatrzymania pozwanej wynika, że wniosek skargi wzajemnej ma za przedmiot ustalenie stosunku, od którego istnienia lub nieistnienia zależne jest rozstrzygnięcie sporu. Jeżeli bowiem w przedmiocie zwolnienie nieruchomości od obciążeń hipotecznych twierdzenie pozwanych byłoby słuszne, to zasądzenie pozwanych musiałoby zostać uzależnione od zwolnienia pozwanych od odpowiedzialności hipotecznej w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy przejętem, a istniejącem obciążeniem hipotecznem lub od odszkodowania pozwanych za wykłady, które spotkają ich z powodu nieusunięcia obciążeń nieprzejętych, czyli że żądanie skargi wzajemnej jest dla orzeczenia na skargę prejudycjalne. Stąd i orzeczenie na skargę wzajemną musi dla naruszenia § 280 upc. być uchylone przy równoczesnem przekazaniu sprawy do instancji odwoławczej z powodu konieczności niezbędnych ustaleń.

(Wyrok S. N. z dn. 10. III. 1933 r. — III 2 C. 314/32).

Wydawca: Związek Adwokatów Polskich, Oddział w Poznaniu. — Redaktor działu i redaktor odpowiedzialny, Ekspedycja i prenumeraty: Stefan Dembiński, Aleje Marcinkowskiego 25, Telefon 33-05 — Konto P. K. O. Poznań 208-423
Czcionkami Drukarni Uniwersytetu Poznańskiego pod zarządem Józefa Winiewicza.